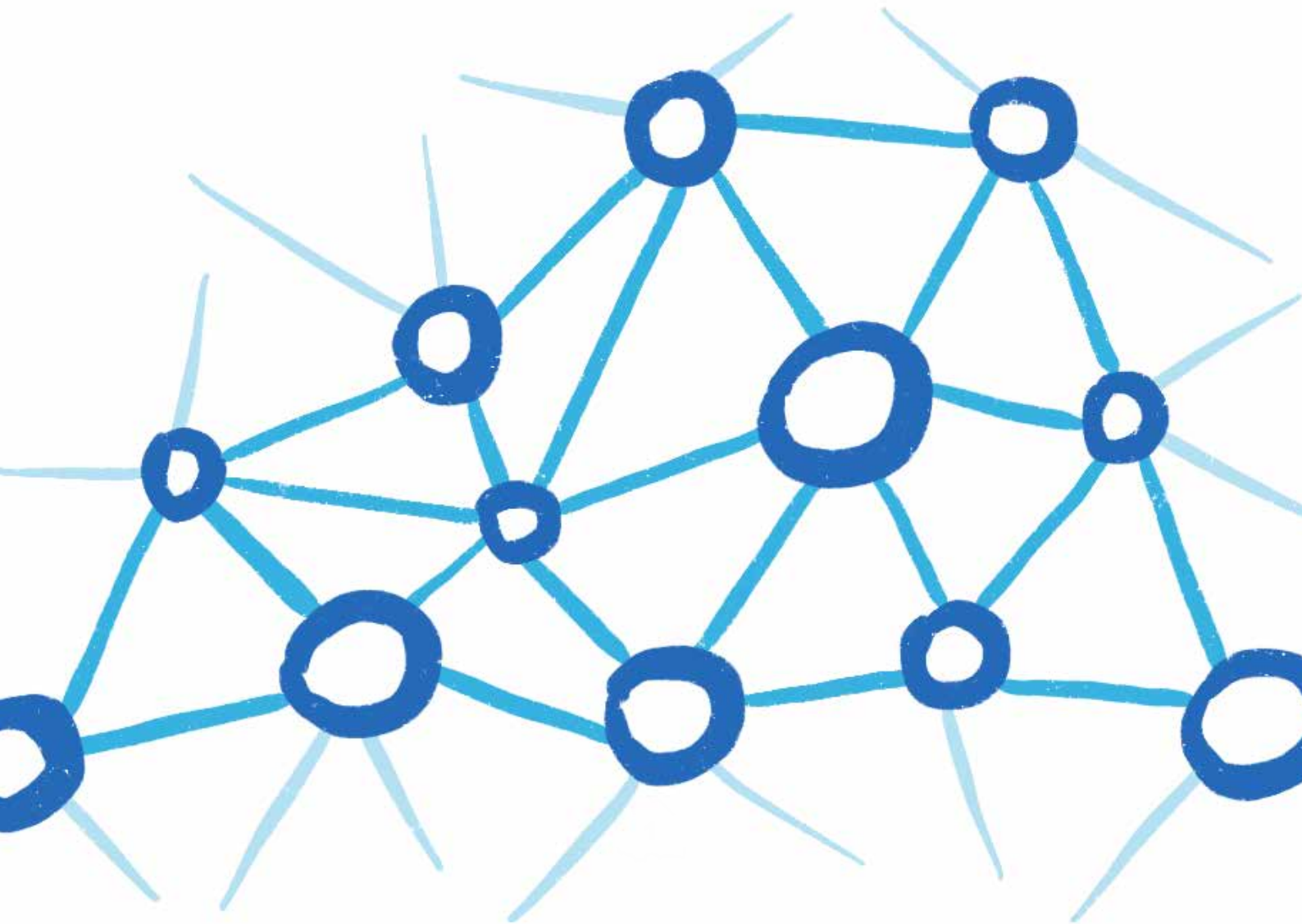

Samenwerkingsagenda 2023-2027

Vereniging van Drentse Gemeenten

Voorwoord

Voor u ligt de Samenwerkingsagenda van de Vereniging van Drentse Gemeenten voor de periode 2023 tot en met 2027. Samen met onze leden en partners keken we terug op de afgelopen jaren, hebben we de actuele thema's en onderwerpen waarop we willen samenwerken in beeld gebracht en keken we naar de toekomst van onze vereniging. Deze agenda is daarmee het resultaat van een uitvoerig en interactief proces met onze leden en partners.

We zijn trots dat deze agenda door onze leden breed gedragen is. We gaan door op de in 2019 ingezette koers en gaan deze waar mogelijk optimaliseren en professionaliseren. De inhoud staat centraal.

Vanuit het bewustzijn dat regionale samenwerking essentieel is voor de aanpak van grote maatschappelijke opgaven hebben we de belangrijkste thema's voor de komende jaren benoemd. Want of het nu over gezondheid en preventie, wonen en landelijk gebied of om klimaat en energie gaat als individuele gemeenten kunnen we het niet alleen. De opgaven zijn complex en we moeten spaarzaam omgaan met onze ambtelijke capaciteit vanwege schaarste op de arbeidsmarkt. Samenwerken helpt daarbij, we gaan onderzoeken hoe we samenwerking in kunnen zetten als strijd tegen personele schaarste.

Gemeenten lieten samen met provincie waterschappen onderzoek doen naar de effectiviteit van onze samenwerking in Drenthe. Vanuit dit onderzoek hebben de overheden in Drenthe de wens om de samenwerking te optimaliseren. Om een eerste stap daarin te zetten maken we in deze agenda ook afspraken met provincie en waterschappen over samenwerking. Samen gaan we werken aan een breed gedragen strategische visie op Drenthe. Dit vormt de inhoudelijke basis voor het versterken van de gezamenlijke lobby vanuit Drenthe.

De Vereniging van Drentse gemeenten heeft zich ontwikkeld tot netwerk en platform waarbinnen allerlei vormen van samenwerkingen plaatsvinden. De vereniging staat niet op zichzelf maar werkt in een netwerk van diverse samenwerkingsverbanden. We hebben de ambitie om complementair te zijn aan andere samenwerkingsverbanden in Drenthe en willen een actieve provinciale afdeling van de VNG zijn.

We hebben de afgelopen jaren gebouwd aan een stevig bestuurlijk netwerk. Een bestuurlijk netwerk is niks zonder goede ambtelijke ondersteuning en zonder goed ambtelijk bestuurlijk samenspel. We zijn blij dat we met de kring van gemeentesecretarissen in deze agenda afspraken hebben gemaakt over hoe we dit samenspel gaan vormgeven en verbeteren.

Als 12 Drentse gemeenten staan we samen aan de lat om in navolging op onze vorige agenda ook van deze agenda een succes te maken. We hebben allemaal wat te doen om dit te laten slagen. We zijn blij dat ook onze medeoverheden de provincie Drenthe en de vier waterschappen die actief zijn in Drenthe zich committeren aan deze agenda. Want samen werken we voor dezelfde inwoners. Samen zetten we ons in voor een Drenthe waar het prettig wonen, werken en recreëren is.

Rikus Jager
Voorzitter VDG

Eric van Oosterhout
Voorzitter stuurgroep samenwerkingsagenda

Samenvatting

Inleiding

Met deze Samenwerkingsagenda 2023-2027 doet het VDG-bestuur een voorstel voor een meerjarige, strategische samenwerkingsagenda.

Deze samenwerkingsagenda is na intensieve samenwerking tot stand gekomen, waaronder een serie gesprekken 'blik op de toekomst' in november 2021 en april 2022, de evaluatie van de vorige meerjarige strategische agenda, een proces waarin een stuurgroep en ambtelijke werkgroep deze Samenwerkingsagenda 2023-2027 heeft voorbereid en diverse gesprekken met onder andere de provincie Drenthe, de vier Drentse waterschappen en de Drentse kring van gemeentesecretarissen.

Missie en visie

De missie van de VDG luidt: We werken samen aan collectieve, gemeentegrensoverschrijdende en interbestuurlijke opgaven en behartigen de gemeenschappelijke belangen van twaalf Drentse gemeenten.

De bijbehorende visie luidt: In de periode 2023-2027 werken de Drentse gemeenten samen aan een aantrekkelijke agenda, hebben een gezamenlijke lobbyagenda, werken nauw samen met de provincie en waterschappen aan maatschappelijke opgaven en zijn actief en betrokken lid van de VNG.

Portefeuilleprogrammering

De samenwerking in de portefeuilles vormt het hart van de samenwerking in VDG-verband. We behouden de acht portefeuilles die ook in de vorige bestuursperiode bestonden. Van alle opgaven binnen alle portefeuilles zien we voor deze bestuursperiode de volgende **drie grootste opgaven**: 1. Gezondheid en Preventie, 2. Energie en Klimaat en 3. Wonen en landelijk gebied.

In de rest van dit hoofdstuk worden de thema's met de hoogste prioriteit binnen iedere portefeuille genoemd. In de **portefeuille Gezondheid en Welzijn** hebben regionale afspraken rond het Integraal Zorgakkoord en Gezond en Actief Leven Akkoord en de regionale samenwerkingsafspraken in het Drents Zorglandschap de hoogste prioriteit. In de **portefeuille Energie, Klimaat en Milieu** hebben Drentse gemeenten afgesproken om de hoogste prioriteit te geven aan regionale samenwerking rond drie thema's: warmtetransitie, het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed en energiearmoede. In de **portefeuille Ruimte en Wonen** ligt de focus op samenwerking met de provincie Drenthe die de regie voert op het leggen van de ruimtelijke puzzel en waar het ruimtelijke beleid van gemeenten cruciale bouwstenen vormen. In de **portefeuille Onderwijs en Cultuur** ligt de focus op afstemming met de provincie Drenthe over het provinciale beleid en de inzet van gemeenten daarin, het maken van afspraken met regionale partners, kennisdeling en onderlinge uitwisseling. In de **portefeuille Sport** wordt de hoogste prioriteit gegeven aan het uitvoeren van het integrale programma Drenthe, Samen Gezond in Beweging 2021-2024 en de inzet vanuit sport en bewegen hierin, dat samen met portefeuille Gezondheid & Welzijn is ontwikkeld. In de **portefeuille**

Participatie, Schulden en Integratie ligt de focus op kennisdeling, uitwisseling van lokale aanpakken en ervaringen en het leren van elkaar rond de thema's bestaanszekerheid en energiearmoede. In de **portefeuille Economische Zaken en Industrie** ligt de focus op afstemming met de provincie Drenthe over het provinciale beleid, inspireren en kennis delen. Tot slot is de **portefeuille Financiën** gericht op het versterken van de informatiepositie van gemeenten over ontwikkelingen binnen de gemeentefinanciën.

VDG-brede thema's

Naast de portefeuilleprogrammering bestaat de Samenwerkingsagenda uit drie VDG-brede thema's, die meer zorg, tijd en aandacht verdienen ten gunste van de inhoudelijke opgaven waar in de portefeuilles aan wordt gewerkt:

1. Een **verkenning naar de behoefte rond gezamenlijke kennisontwikkeling**, met als eindresultaat een voorstel dat naar aanleiding van de verkenning in het VDG Bestuur wordt voorgelegd.
2. Een **verkenning naar de behoefte om samen te werken rond personele schaarste**, met als eindresultaat een voorstel dat naar aanleiding van de verkenning in het VDG Bestuur wordt voorgelegd.
3. Het **versterken van de Drentse lobbykracht** door proactief lobby's uit te voeren, het lobbynetwerk daarmee te versterken en te verkennen of een gezamenlijke Drentse lobbyagenda wenselijk is.

Samenspel verbeteren

Het lukt in Drenthe steeds beter om tot *gezamenlijke* inhoudelijke ambities te komen. Regionale samenwerking lijkt steeds belangrijker te worden om resultaten te bereiken. En dat betekent dat het belang van het begrijpen van elkaars spel ook steeds relevanter wordt. In dit hoofdstuk zijn afspraken opgenomen over verschillende samenwerkingen. Op de eerste plaats een **beter bestuurlijk en ambtelijk samenspel op regionale schaal** tussen gemeenten, waaronder afspraken over structurele ambtelijke inzet, gebruikmaking van een nieuw te ontwikkelen VDG-format, het aanwijzen van een accounthouder voor ieder lid van de vereniging en het aansluiten van de secretaris van het VDG-bureau bij de ambtskring. Op de tweede plaats ontwikkelen we als gezamenlijke Drentse overheden een **interbestuurlijke strategische visie op Drenthe**. De totstandkoming van deze visie kent een eigenstandig proces naast de afspraken in deze agenda, waar de rol van de VDG op dit moment is om

het proces rond de totstandkoming van de visie te organiseren. Vervolgens wil de VDG over verschillende onderwerpen met de provincie in gesprek om de **samenwerking met de provincie te versterken**. Om de **samenwerking met de waterschappen te intensiveren** zijn afspraken gemaakt over deelname aan de portefeuille Energie, Klimaat en Milieu en de portefeuille Ruimte en Wonen. Daarnaast wil de VDG over verschillende onderwerpen in gesprek met de waterschappen. Tot slot wil de VDG de **samenwerking binnen de VNG bestendigen**.

Randvoorwaarden

In het laatste hoofdstuk worden afspraken gemaakt over de **investeringskosten** voor deze Samenwerkingsagenda, waaronder in totaal, incidenteel € 235.000 verspreid over vijf jaar en twaalf gemeenten. Tot slot worden in dit hoofdstuk afspraken gemaakt over de **bewaking van de voortgang** van deze Samenwerkingsagenda.

SAMENWERKINGSAGENDA 2023-2027

3 VDG-brede thema's:

kennis

personele schaarste

lobby

Samenspel verbeteren

1. Beter bestuurlijk en ambtelijk samenspel;
2. Interbestuurlijke strategische visie op Drenthe;
3. Intensivering samenwerking met provincie & waterschappen;
4. Samenwerking met VNG.

MISSIE

We werken samen aan collectieve, gemeentegrensoverschrijdende en interbestuurlijke opgaven en behartigen de gemeenschappelijke belangen van twaalf Drentse gemeenten.

Aantrekkelijke agenda & gezamenlijke lobby agenda

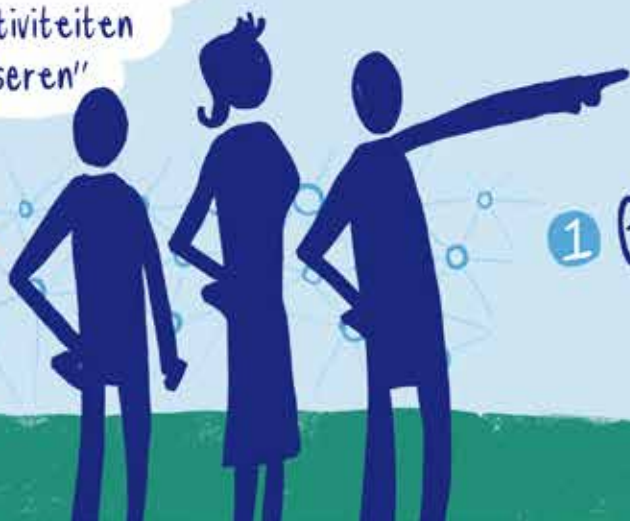

Naamse samenwerking met provincie & waterschappen aan maatschappelijke opgaven

12 Drentse gemeenten actief & betrokken lid van VDG

"We bouwen door aan wat we al hebben en gaan een aantal activiteiten verder professionaliseren"

3 Inhoudelijke opgaven

1 Gezondheid & preventie

2 Energie & klimaat

3 Wonen & landelijk gebied

Denkschets.nl

Inhoudsopgave

1 Inleiding	8
2 Missie en visie	10
3 Portefeuilleprogrammering	11
3.1 De drie grootste opgaven	11
3.2 Portefeuille Gezondheid en Welzijn	13
3.3 Portefeuille Energie, Klimaat en Milieu	14
3.4 Portefeuille Ruimte en Wonen	15
3.5 Portefeuille Onderwijs en Cultuur	16
3.6 Portefeuille Sport	17
3.7 Portefeuille Participatie, Schulden en Integratie	17
3.8 Portefeuille Economische Zaken en Industrie	17
3.9 Portefeuille Financiën	18
4 VDG brede thema's	19
4.1 Verkenning naar behoefte gezamenlijke kennisontwikkeling	19
4.2 Verkenning naar behoefte samenwerking personele schaarste	20
4.3 Versterken van Drentse lobbykracht	21
5 Samenspel versterken	22
5.1 Beter bestuurlijk en ambtelijk samenspel op regionale schaal	22
5.2 Interbestuurlijke strategische visie op Drenthe	23
5.3 Versterken samenwerking met provincie	24
5.4 Intensiveren samenwerking met waterschappen	25
5.5 Bestendigen samenwerking binnen VNG	26
6 Randvoorwaarden	28
6.1 Investeringskosten	28
6.2 Bewaking voortgang	29
Bijlage 1 Invulling structuur, rollen, taken en functies	30
Bijlage 2 Bestaande afspraken in portefeuilles	34

1. Inleiding

De VDG is dé vereniging waarbinnen de Drentse gemeenten elkaar ontmoeten, kennis met elkaar delen, elkaar inspireren, afspraken met elkaar maken en in verbinding staan met andere overheden en maatschappelijke partners. Dit doen we rond collectieve, gemeentegrensoverschrijdende en interbestuurlijke opgaven. Ten gunste van alle Drentse inwoners.

Met deze Samenwerkingsagenda 2023-2027 doet het VDG-bestuur een voorstel voor **een meerjarige, strategische samenwerkingsagenda**. Deze Samenwerkingsagenda wordt ter consultatie voorgelegd aan alle twaalf Drentse colleges van Burgemeester en Wethouders, het college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Drenthe en de besturen van de vier Drentse waterschappen.

Deze samenwerkingsagenda is **na intensieve samenwerking tot stand gekomen**. Onderdeel daarvan vormden:

- een serie gesprekken 'blik op de toekomst' op 12 november 2021 met het bestuur van de VDG, de provincie, wethouders en ambtenaren en op 22 april 2022 met gemeentesecretarissen over hoe een ieder naar de toekomst van de VDG kijkt;
- de evaluatie van de eerste meerjarige, strategische agenda van de VDG 'Drentse gemeenten verlegden grenzen 2018-2022' in het voorjaar van 2022;
- een proces waarin een stuurgroep en ambtelijke werkgroep in het najaar van 2022 en het voorjaar van 2023 deze Samenwerkingsagenda 2023-2027 heeft voorbereid;
- diverse gesprekken met onder andere de provincie Drenthe, de vier Drentse waterschappen en de Drentse kring van gemeentesecretarissen.

Blik op de toekomst

Tijdens de gesprekken over de toekomst van de VDG zei het algemeen bestuur onder andere "de VDG is een vereniging van de verantwoordelijken" en "de VDG is een sociëteit die een baken is van een **dynamisch leerstelsel**". De provincie en het dagelijks bestuur van de VDG formuleerden de gezamenlijke uitdaging met de vraag "Hoe pakken we 'de opgave' **samen** op?" Wethouders spraken over de "Vereniging voor Drentse Gemeenschap" en benadrukten dat per opgave bekeken moet worden wat de **juiste schaal en**

het juiste gremium is. Gemeentesecretarissen zien dat bestuurders aan verschillende tafels verschillende prioriteiten stellen en roepen, mede door **personele schaarste**, op om "keuzes te maken en de governance te regelen". Ambtenaren zien de "VDG als bron van energie en inspiratie" en benadrukken dat opgaven vanuit een **integrale visie** benaderd moeten worden. Ook wensen zowel bestuurders als ambtenaren een "**gestructureerde lobby** om complexiteit aan het Rijk terug te geven. Samen met de Provincie, Waterschappen en VNG".

Evaluatie van de Strategische VDG Agenda 2018-2022

In Drentse gemeenten verlegden grenzen (2022) is de Strategische VDG Agenda van 2018-2022 geëvalueerd. Daarin wordt geconcludeerd dat de afgelopen vier jaren een kanteling

in de geschiedenis van de VDG heeft plaatsgevonden met voor het eerst een meerjarige, strategische agenda voor de VDG. Er zijn **veel inhoudelijke resultaten** bereikt, waarin de vier hoofdfuncties van de VDG zichtbaar zijn. Er zijn op **vijf van de zes focusopgaven mooie resultaten** geboekt. Er is **meer verbinding** met de VNG en samenwerking met maatschappelijke partners tot stand gekomen. De coronacrisis heeft tot **onverwachte resultaten** geleid en er is meer aan **kennisontwikkeling** gedaan dan op basis van de strategische agenda verwacht had mogen worden.

Daarnaast zijn uit de evaluatie vijf **verbeter- en ontwikkelpunten** voor de komende periode gekomen:

- Beter samenspel tussen bestuurlijke en ambtelijke samenwerking over de wijze waarop keuzes worden gemaakt over ambtelijke inzet.
- Betere samenwerking met de provincie, waaronder het op elkaar afstemmen van besluitvormingsprocessen.
- Herijking positie VDG-bureau binnen de vereniging, waaronder besluitvorming over taken, personele invulling en bijbehorende financiële positie.
- Meer inhoudelijke focus binnen portefeuilles door dossiers meer in samenhang te benaderen en een meer integrale benadering van dossiers door samenwerking tussen portefeuilles.
- Naleven van de verenigingsstatuten door formele benoemingen van de leden van het algemeen bestuur en hun functies formeel te agenderen en eventueel het wijzigen van verenigingsstatuten.

Zowel de uitkomsten uit de gesprekken 'Blik op de toekomst' als drie van de vijf verbeter- en ontwikkelpunten uit de evaluatie van de Strategische VDG Agenda 2018-2022 hebben hun plek gekregen in deze Samenwerkingsagenda. De herijking van de positie van het VDG-bureau en het naleven van de verenigingsstatuten zijn niet gebonden aan deze Samenwerkingsagenda en daarom separaat binnen de reguliere structuren opgepakt.

2. Missie en visie

In de VDG Samenwerkingsagenda 2023-2027 wordt voortgebouwd op de bestaande samenwerking. De missie, visie, strategie en vier hoofdfuncties van de VDG blijven behouden. De samenwerking met de waterschappen wordt in het kader van interbestuurlijke samenwerking onder strategie meer expliciet genoemd.

Missie

We werken samen aan collectieve, gemeentegrensoverschrijdende en interbestuurlijke opgaven en behartigen de gemeenschappelijke belangen van twaalf Drentse gemeenten.

Visie

In de periode 2023-2027 werken de Drentse gemeenten samen aan een aantrekkelijke agenda, hebben een gezamenlijke lobbyagenda, werken nauw samen met de provincie en waterschappen aan maatschappelijke opgaven en zijn actief en betrokken lid van de VNG.

Strategie

- Samenwerken met een aantrekkelijke agenda. Solidair, gelijkwaardig en loyaal naar elkaar.
- Elkaar versterken in public affairs en lobby. Een gezamenlijke lobbyagenda.
- Gemeenten, provincie en waterschappen trekken samen op rondom opgaven: 12+1+4.
- De vereniging behartigt de belangen en ontwikkelt samenwerkingen voor alle 12 gemeenten of een meerderheid daarvan (Coalitions of the willing) zolang het niet deelnemende leden niet schaadt.
- We zijn actief en betrokken lid van de VNG. De VDG als achterban.
- We ontmoeten elkaar op vaste momenten en op projectbasis. Er is bestuurlijk eigenaarschap.
- Gemeenten zetten zich in voor en leveren een bijdrage aan activiteiten van de VDG.

Vier hoofdfuncties

- Netwerken, waar ontmoeten en elkaar leren kennen centraal staat.
- Kennis delen, waar gezamenlijke kennisontwikkeling centraal staat.
- Samenwerken, waar afstemming en afspraken maken centraal staat.
- Verbinden, met zowel provincie, waterschappen, Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) als maatschappelijke partners.

Omgeving

De VDG is een belangrijk netwerk waar interbestuurlijk wordt samengewerkt met tal van partijen. De VDG is omgevingsbewust en streeft ernaar om samenwerkingsverbanden complementair aan elkaar te laten zijn. Daarom vindt er bijvoorbeeld afstemming plaats met de burgemeesterskring, de Veiligheidsregio Drenthe, de Provinciale Regietafel Asiel, Sport Drenthe, CMO S TAMM, Zorgbelang Drenthe, GGD Drenthe en andere partijen.

3. Portefeuilleprogrammering

In dit hoofdstuk wordt de **inhoudelijke programmering** van de portefeuilles beschreven. De samenwerking in de portefeuilles vormt het hart van de samenwerking in VDG-verband. De regionale samenwerking in VDG-verband versterkt daarbij de lokale uitvoering. We zien dat bij het bereiken van inhoudelijke doelen een steeds grotere wederzijdse afhankelijkheid is tussen lokale uitvoering en regionale samenwerking. Soms schuurt dat, om daarna de ontstane glans te ontdekken.

We behouden de **acht portefeuilles** die ook in de vorige bestuursperiode bestonden. In 2023-2027 zetten we in op een **betere samenhang van dossiers binnen de portefeuilles** en op een **integrale benadering** van opgaven die meerdere portefeuilles raken. Er zijn verschillende vormen denkbaar waarin integrale thema's tussen portefeuilles besproken kunnen worden:

- Ambtelijk een gecombineerde bijeenkomst van twee portefeuilles en bestuurlijk in verschillende portefeuillehoudersoverleggen aan de orde stellen.
- Twee portefeuilles bijeen laten komen in een gecombineerd portefeuillehoudersoverleg.
- Instellen van een ambtelijke en bestuurlijke integrale themagroep.
- De samenhang van het integrale thema lokaal in ieder college inbrengen en in de lokale organisatie borgen.

De **rol die de VDG heeft in het behalen van resultaten verschilt**. Soms komen resultaten tot stand door samenwerking binnen de VDG, andere keren doordat de VDG deelneemt aan een bredere samenwerking of doordat de VDG het platform biedt om tot resultaten te komen. Door alle activiteiten heen worden de vier hoofdfuncties van de VDG zichtbaar: er wordt genetwerkt, kennis gedeeld, samengewerkt en er vinden verbindingen plaats tussen VDG en andere partners.

In dit hoofdstuk worden eerst de **drie grootste opgaven** benoemd: Gezondheid en preventie, Energie en klimaat, Wonen en landelijk gebied. Naast deze drie opgaven zijn **binnen iedere portefeuille de thema's met de hoogste prioriteit** benoemd. Deze thema's en hun doelen zijn in de rest van dit hoofdstuk beschreven. Bij ieders inzet en in de uitvoering geven we voorrang aan deze thema's. Naast de drie grootste opgaven en de prioritaire thema's binnen iedere portefeuille, zijn over veel activiteiten al **bestaande afspraken** die in 2023 en verder doorlopen. In bijlage 2 is een overzicht per portefeuille gegeven met een uitwerking daarvan. In deze bijlage is bovendien een overzicht van de taken van het Algemeen Bestuur en de reguliere taken van het VDG-bureau opgenomen.

3.1 De drie grootste opgaven

Van alle opgaven binnen alle portefeuilles zien we voor deze bestuursperiode rond **drie thema's de grootste opgaven**:

1. Gezondheid en Preventie

In Drenthe kampen inwoners meer dan gemiddeld in Nederland met gezondheidsrisico's en -problemen en grote sociaaleconomische gezondheidsverschillen. Daarnaast is er sprake van een sterke vergrijzing en een stijgende zorgbehoefte. Dit zijn opgaven waar een (boven)

regionale aanpak is vereist. De Drentse gemeenten werken met de provincie Drenthe, zorgverzekeraar Zilveren Kruis en vele maatschappelijke organisaties samen in het Drents Zorglandschap en de Drentse Gezondheidstafel aan bereikbare en betaalbare ondersteuning en zorg voor de Drentse inwoners. De regionale samenwerking heeft als doel om de zorg en ondersteuning efficiënt en in samenhang te organiseren. In het Drents Zorglandschap wordt gefocust op **drie hoofdthema's: Ouderenzorg, Preventie en GGZ.**

Drenthe wil een regio zijn waarin de zorg en ondersteuning passend, integraal en toekomstbestendig is georganiseerd. Om zorg en ondersteuning te voorkomen wordt stevig ingezet op gezondheid en preventie met de ambitie om de ervaren gezondheid van de Drentse inwoners te verhogen. Dit in een omgeving die uitnodigt tot een gezonde leefstijl. Gewerkt wordt aan een inclusieve samenleving vanuit het gedachtegoed Positieve Gezondheid.

2. Energie en klimaat

In 2019 stemden gemeenten in met het nationale Klimaatakkoord met de ambitie om in 2030 49% minder CO₂-reductie te realiseren ten opzichte van 1990. In Drenthe werken gemeenten samen met medeoverheden, maatschappelijke partners, inwoners en bedrijfsleven aan de doelstellingen en maatregelen uit het Klimaatakkoord en zijn er verschillende samenwerkingsverbanden op het terrein van de energietransitie. Zo wordt in de RES-regio Drenthe samengewerkt aan de Regionale EnergieStrategie voor de **opwek van duurzame energie**. Daarnaast wordt in de regio al jaren samengewerkt in de Expeditie Energieneutraal Wonen met de ambitie: in 2040 een **energieneutrale Drentse**

woonomgeving en in het Drents Energieloket, om **inwoners te ondersteunen bij de verduurzaming van hun woning.**

Gemeenten hebben te maken met grote opgaven binnen het energie en klimaatdomein, maar ook met krapte op de arbeidsmarkt en personele schaarste. In 2022 is afgesproken de regionale samenwerking in de uitvoering te versterken op drie thema's: **de warmtetransitie, verduurzaming maatschappelijk vastgoed en energiearmoede.**

3. Wonen en landelijk gebied

In Nederland staat de ruimte onder druk. De problematiek rondom stikstof werkt verlamdend in het ruimtelijk domein en op tal van andere terreinen. Als gezamenlijke overheden moeten we hierover afspraken met elkaar maken. We hebben enerzijds te maken met klimaatverandering, de energietransitie, de woningbouwopgave en economische ontwikkelingen.

Anderzijds heeft de draagkracht van de natuur en het water- en bodemsysteem haar grenzen bereikt. Dit vergt een grote transitie

van het landelijk gebied, welke de taken en bevoegdheden van gemeenten raken.

Vanuit het programma NOVEX zijn de **provincies gevraagd als regisseur in het ruimtelijk domein** te fungeren. Zij krijgen de opdracht het proces voor 'het leggen van de ruimtelijke puzzel' te organiseren, wat moet leiden tot provinciale ruimtelijke voorstellen. Via het Nationaal Programma Landelijk Gebied heeft de provincie de opdracht om te komen tot **een gebiedsprogramma met doelen voor water, klimaat, natuur en de stikstofaanpak.**

Kenmerken van het programma zijn een integrale en gebiedsgerichte aanpak. Het gezamenlijk vormgeven van dit proces met de gemeenten is essentieel.

Als het gaat om Wonen wordt er in Drenthe gestreefd naar het bereiken van **goede, betaalbare en levensloopbestendige woningen voor iedereen**. Deze ambitie werd vastgelegd in de Drentse Woonagenda. Om de woningbouw in de regio te versnellen zijn **regionale woondeals** gesloten. Daarnaast wordt regionaal de afstemming en samenwerking gezocht rondom flexwonen, de huisvesting van statushouders en de integrale opgaven op het gebied van wonen, zorg en welzijn.

Als regio willen we ervoor zorgen dat de komende generaties **ouderen, kwetsbare doelgroepen en mensen met een zorgbehoefte veilig, comfortabel en zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen**. Door de vergrijzing, de spanning op de woningmarkt en de personeelstekorten in de zorg, is dit een enorme uitdaging. In Drenthe wordt in samenwerking tussen de Alliantie Drentse Zorg met Ouderen, de Woonagenda van de provincie en de Taskforce Wonen en Zorg ingezet op deze woonzorgopgave.

3.2 Portefeuille Gezondheid en Welzijn

In deze portefeuille hebben regionale afspraken rond het Integraal Zorgakkoord en Gezond en Actief Leven Akkoord en de regionale samenwerkingsafspraken in het Drents Zorglandschap de hoogste prioriteit.

Integraal Zorgakkoord en Gezond en Actief Leven Akkoord

In 2022 ondertekende de VNG het Integraal Zorgakkoord. Het Integraal Zorgakkoord bevat afspraken tussen 13 partijen over het toegankelijk en beheersbaar houden van de zorg. Het Gezond en Actief Leven Akkoord geeft nadere invulling aan de afspraken over de regionale samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars op het gebied van gezondheid en welbevinden. Daarmee wordt gebouwd aan een gerichte **lokale en regionale aanpak van preventie, gezondheid en sociale basis**. In beide akkoorden zijn afspraken opgenomen over niet-vrijblijvende regionale samenwerking, een regionale preventie-infrastructuur en de inrichting van effectieve ketenaanpakken.

In VDG-verband voeren gemeenten de regie om samen met regionale maatschappelijke partners tot de volgende afspraken te komen:

- In het Integraal Zorgakkoord is afgesproken dat elke regio aan het einde van het tweede kwartaal van 2023 een **regiobeeld** heeft opgesteld, wat de aanzet vormt om te komen tot een **regioplan**. Drenthe is één van deze regio's. Het regioplan moet eind 2023 klaar zijn en vormt de basis voor een **transformatieplan**.
- Daarnaast geeft het Integraal Zorgakkoord de opdracht dat gemeenten en zorgverzekeraars vijf ketenaanpakken inrichten: **Kansrijke start, valpreventie bij ouderen, aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen, de gecombineerde leefstijlinterventie en welzijn op recept**.
- Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de lokale inzet op de doelen in het Gezond en Actief Leven Akkoord en kunnen hiervoor beroep doen op financiering van het Rijk. Deze brede SPUK bestaat uit de financiering van 15 onderdelen op de thema's **sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie, gezondheidsbevordering** en het **versterken van de sociale basis**. Gemeenten moeten in het najaar van 2023 een **integraal plan** inleveren over de inzet op deze onderdelen.

Drents Zorglandschap

In Drenthe is het Drents Zorglandschap de bestaande werkstructuur voor de **samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraar**. De samenwerking heeft als doel om de zorg en ondersteuning voor inwoners/cliënten in de regio Drenthe efficiënt en in samenhang te organiseren zodat deze bereikbaar én betaalbaar blijft. De afspraken vanuit het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord hebben invloed op deze samenwerking.

Binnen het Drents Zorglandschap wordt uitvoering gegeven aan de **Werkagenda 2022-2026**, waarin drie prioritaire thema's zijn benoemd: **Ouderenzorg, Preventie** en **GGZ**. Rondom deze drie thema's wordt uitvoering gegeven aan de vastgestelde meerjaren- en uitvoeringsprogramma's, welke in deze bestuursperiode herijkt worden.

- Het thema ouderenzorg wordt uitgevoerd binnen de **Alliantie Drentse zorg met ouderen**. De visie in de meerjarenagenda luidt: Drenthe is een daadkrachtige, innovatieve en vooruitstrevende regio waarin wonen, welzijn, zorg en passende ondersteuning, samen met ouderen, integraal en toekomstbestendig worden georganiseerd.
- Het thema preventie is samen met de portefeuille Sport integraal uitgewerkt in het **Uitvoeringsprogramma Drenthe, Samen Gezond in Beweging 2021-2024**. De visie luidt: We willen de ervaren gezondheid van Drenten verhogen in een omgeving die uitnodigt tot een gezonde leefstijl. Op dit moment wordt een programmaplan ontwikkeld met de volgende **vier focusthema's**: Gezond gewicht, Verantwoord Middelengebruik, Een leven lang bewegen en Mentale Gezondheid.
- Het thema GGZ is uitgewerkt het **Meerjarenprogramma Sluitende keten GGZ 2021-2024**. De afgesproken ambitie luidt: We streven er naar dat Drentse inwoners met een (psychische) kwetsbaarheid de juiste zorg op de juiste plek krijgen. Het doel is om passende en goed op elkaar afgestemde ondersteuning en zorg in de regio te organiseren, die aansluit bij de leefwereld van de inwoners.

3.3 Portefeuille Energie, Klimaat en Milieu

In deze portefeuille hebben Drentse gemeenten afgesproken om de hoogste prioriteit te geven aan regionale samenwerking rond drie thema's: warmtetransitie, het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed en energiearmoede. Daarnaast is afgesproken om in 2023 een voorstel uit te werken voor een **bestuur- en organisatiestructuur voor regionale en interbestuurlijke samenwerking** binnen de energietransitie.

Warmtetransitie

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten elke 5 jaar een **Transitievisie Warmte** vaststellen waarin wordt opgenomen welke gebieden wanneer **van het aardgas afgaan**. De visies worden verder uitgewerkt tot uitvoeringsplannen. De Drentse gemeenten worden ondersteund in de uitvoering van de warmtetransitie door middel van het **Flexteam Warmte**. Begin 2023 vindt besluitvorming hierover plaats. Het Flexteam is een uitvoerend ondersteuningsteam waardoor uitvoeringscapaciteit, ondersteuning en kennis wordt geboden.

Verduurzamen maatschappelijk vastgoed

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten hun maatschappelijk vastgoed verduurzamen voor 2050. De sectorale **Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed** bevat de aanpak voor gemeenten. De provincie

Drenthe biedt ondersteuning aan kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren met het ontzorgingsprogramma Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed. Dit wordt gezamenlijk met gemeenten vormgegeven.

Energiearmoede

Steeds meer huishoudens hebben te maken met energiearmoede als gevolg van de stijgende energieprijzen. Gemeenten zetten in op de aanpak van energiearmoede. In deze portefeuille wordt, samen met de portefeuille Participatie, Schulden en Integratie, een **integraal programma** ontwikkeld over de regionale samenwerking op dit thema. Een voorbeeld van een concrete maatregel waar gemeenten en de provincie

Drenthe afspraken over hebben gemaakt is de inzet van het Fixteam Drenthe: inwoners worden concreet ondersteunt met energiebesparende maatregelen via een mobiel klusteam.

3.4 Portefeuille Ruimte en Wonen

In deze portefeuille ligt de focus op samenwerking met de provincie Drenthe die de regie voert op het leggen van de ruimtelijke puzzel en waar het ruimtelijke beleid van gemeenten cruciale bouwstenen vormen. Want ook in de toekomst willen wij in een mooi, gezond en leefbare provincie wonen, werken en voedsel produceren. De basis daarvoor is een gezonde bodem, rijke natuur en schoon en voldoende water. Dit zijn geen vanzelfsprekendheden meer. Dit vraagt om anders om te gaan met de ruimte en natuur in ons land.

Op 9 december 2022 heeft de ministerraad het zogeheten **NOVEX-startpakket voor Drenthe** vastgesteld. In dit startpakket zijn de ruimtelijke vraagstukken uit de 26 nationale programma's voor onze provincie geformuleerd. Aan de **provincie Drenthe** is gevraagd om hiervoor de ruimtelijke puzzel te leggen: een beeld hoe de verschillende opgaven in Drenthe een plek kunnen krijgen. Uit het **Nationaal Programma Landelijk Gebied** en het programma **Water en Bodem Sturend** volgen de belangrijkste vraagstukken voor Drenthe die vertaald moeten worden in een **Provinciaal Programma Landelijk Gebied**.

In het Provinciaal Programma Landelijk Gebied bundelt de provincie de opgaven en doelen rondom de thema's: **Regionaal Waterprogramma, Stikstofreductie, Toekomstgerichte Landbouw, Natuur in ontwikkeling en Klimaat**, en wordt een link gelegd met de **Omgevingsvisie**. Daarnaast zijn de **verstedelijkingsopgaven** in de zogenoemde NOVEX-gebieden regio Groningen-Assen en regio Zwolle van belang, evenals de **Woondeal**, de **Nedersaksenlijn** en de **verbetering van het bestaande spoor** in relatie tot leefbaarheid en economische ontwikkeling.

De Drentse overheden hebben met het Rijk een Woondeal gesloten om bij te dragen aan het woningtekort in Nederland. Tot 2030 kunnen **in Drenthe 13.000 woningen gebouwd** worden.

De bedoeling is dat we vóór 15 oktober 2023 aangeven hoe we in onze provincie met de verschillende vraagstukken om willen gaan. Vervolgens wil het kabinet in de winter van 2023/2024 een **ruimtelijk arrangement** met de provincie sluiten. Wat dit arrangement precies gaat inhouden moet nog een nadere invulling krijgen.

De **provincie heeft de regierol** binnen het ruimtelijke domein en de woonopgave. Het gemeentelijke ruimtelijke beleid en afwegingen zijn cruciale bouwstenen voor de ruimtelijke arrangementen. Daarmee is het komen tot ruimtelijke arrangementen **een gezamenlijk proces van provincie en gemeenten**. De VDG is het platform voor regionale afstemming over het proces, kennisdeling en is voor gemeenten het vehikel om hun belangen te behartigen in de ruimtelijke processen. We zetten daarom in op:

- werken als één overheid waarbij de gemeenten als volwaardig partner betrokken wordt en complementair met de provincie kan samenwerken;
- samenhang tussen de verschillende deelopgaven binnen de ruimtelijke puzzel;
- gelijk kennisniveau en gebruik maken van gezamenlijke databronnen;
- in navolging op het flexteam warmtetransitie een beoordeling of het binnen andere ruimtelijke opgaven gewenst is om capaciteit te bundelen;
- fungeren als gesprekspartner voor de VNG en daarmee een bijdrage leveren aan de inzet van de VNG in onderhandelingen en gesprekken met het Rijk over o.a. financiering en voortgang.

3.5 Portefeuille Onderwijs en Cultuur

In deze portefeuille ligt de focus op **afstemming met de provincie Drenthe** over het provinciale beleid en de inzet van gemeenten daarin, het maken van afspraken met regionale partners, kennisdeling en onderlinge uitwisseling. De provincie wil graag met gemeenten in gesprek over het belang van mbo-, hbo en academisch onderwijs in Drenthe. Ambtelijk bestaan er twee overleggen: één voor Onderwijs en één voor Cultuur.

Cultuur

In 2021 hebben de Drentse gemeenten en de provincie Drenthe de ambities op het gebied van Cultuur vastgelegd in het **ambitiedocument Samen Drenthe Cultuur 2022-2024**. In 2023 wordt een voorstel uitgewerkt over de regionale samenwerking en worden afspraken gemaakt met regionale partners op de volgende **vier speerpunten**:

- Cultuur als middel
- Bibliotheken
- Amateurkunst
- Fair practice code

Onderwijs

Vanuit deze portefeuille wordt gefocust op het thema **kansengelijkheid**. In 2021 hebben de Drentse gemeenten, de provincie Drenthe en het onderwijs de ambitie om gelijke kansen te realiseren voor alle kinderen en jongeren in Drenthe en in te zetten op een **Gelijke Kansen**

Agenda. In deze periode moet hier vervolg aan worden gegeven en afspraken worden gemaakt over de regionale samenwerking hierin.

In deze periode vraagt de **inrichting en borging van de samenwerking** binnen VDG-verband aandacht. Hoe wordt in VDG-verband ingezet op dit thema en wat is een passende overleg- en organisatiestructuur?

3.6 Portefeuille Sport

In deze portefeuille wordt de hoogste prioriteit gegeven aan het uitvoeren van het integrale programma **Drenthe, Samen Gezond in Beweging 2021-2024** en de inzet vanuit sport en bewegen hierin, dat samen met portefeuille Gezondheid & Welzijn is ontwikkeld. Gemeenten geven opdracht en sturing aan het programma Drenthe Beweegt en werken samen met SportDrenthe. Op dit moment wordt een programmaplan ontwikkeld met de volgende **vier focusthema's**:

- Gezond gewicht
- Verantwoord Middelengebruik
- Een leven lang bewegen
- Mentale Gezondheid

Daarnaast worden afspraken gemaakt over bovenregionale evenementen, waaronder de **Europese kampioenschappen Wegwielrennen** in 2023, de jaarlijkse inzet tijdens de Nationale Sportweek en de organisatie van het Sportgala Drenthe.

3.7 Portefeuille Participatie, Schulden en Integratie

In deze portefeuille ligt de focus op kennisdeling, uitwisseling van lokale aanpakken en ervaringen en het leren van elkaar. De volgende twee thema's hebben de hoogste prioriteit:

- **Bestaanszekerheid:** De VNG zet in om te komen tot een strategische agenda Borgen Bestaanszekerheid voor de langere termijn (10 jaar) met korte, middellange en lange termijn maatregelen. In Drenthe wordt gekeken waar regionale afstemming of afspraken nodig zijn op dit thema.
- **Energiearmoede:** Naast uitwisseling van lokale inzet en ervaringen wordt dit thema uitgewerkt in een integraal programma samen met de portefeuille Energie, Klimaat en Milieu, waarin ook regionale afspraken over inzet worden gemaakt.
- **Integratie:** door de toenemende asielinstroom komen er steeds meer integratie vraagstukken op gemeenten af. In samenhang met de samenwerking die er in Drenthe is rondom asielopgaven in brede zin wordt verkend wat er nodig is om gemeenten te ondersteunen bij hun taak in integratie en op welke wijze samenwerking daarbij kan helpen.

3.8 Portefeuille Economische Zaken en Industrie

In deze portefeuille ligt de focus op afstemming met de provincie Drenthe over het provinciale beleid, inspireren en kennis delen.

Het portefeuillehoudersoverleg is de plek waar de provincie haar economische koers kan bespreken en afstemmen met gemeenten. De huidige **Economische Koers Drenthe** en de daaruit voortvloeiende provinciale agenda's lopen tot en met 2023. Binnen de portefeuille gaan we in gesprek over het vervolg. Andere provinciale onderwerpen zijn o.a. **toekomstbestendige bedrijventerreinen** en **vitale binnensteden en dorpskernen**.

De Drentse gemeenten maken deel uit van **verschillende economische regio's**. Het bestuurlijke overleg is de plek waar de verschillende regio's elkaar kunnen **informer en inspireren** over hun eigen koers.

3.9 Portefeuille Financiën

Deze portefeuille is gericht op het **versterken van de informatiepositie van gemeenten** over ontwikkelingen binnen de gemeentefinanciën. Belangrijke thema's daarin zijn de ontwikkeling van het **gemeentefonds**, de **financiële positie van Drentse gemeenten**, de **financiële verhoudingen met het Rijk** en de inzet van de VNG bij onderhandelingen met het Rijk.

In deze portefeuille nemen we **gezamenlijk een (lobby)standpunt in** ten aanzien van landelijke ontwikkelingen op het gebied van gemeentefinanciën en dit standpunt kenbaar gemaakt richting VNG dan wel het Rijk.

Met de provincie wordt binnen de portefeuille gesproken over de wijze waarop **financieel toezicht** wordt uitgevoerd.

4 VDG-brede thema's

De Samenwerkingsagenda bestaat, naast de portefeuilleprogrammering, uit drie VDG-brede thema's: een verkenning naar de behoefte rond gezamenlijke kennisontwikkeling, een verkenning naar de behoefte om samen te werken rond personele schaarste en het versterken van de Drentse lobbykracht. Het VDG Bestuur neemt de verantwoordelijkheid voor deze VDG-brede thema's op zich.

Deze VDG-brede thema's verdienen meer zorg, tijd en aandacht **ten gunste van de inhoudelijke opgaven** waar in de portefeuilles aan wordt gewerkt. Deze VDG-brede thema's dienen als **instrumenten** inzetbaar te zijn voor de regionale opgaven binnen de portefeuilles. Daarvoor worden deze drie thema's uit de portefeuillehoudersoverleggen getild en krijgt ieder thema een **projectmatige aanpak**.

Voor de thema's **kennisontwikkeling** en **personele schaarste** vindt een **verkenning** plaats óf het wenselijk is iets te organiseren dat boven de portefeuilles uitstijgt. Daarnaast **versterken we de Drentse lobbykracht** en verkennen we of een gezamenlijke Drentse lobbyagenda wenselijk is.

4.1 Verkenning naar behoefte gezamenlijke kennisontwikkeling

Waarom

Het ontwikkelen van kennis is één van de vier hoofdfuncties van de VDG. De behoefte om de VDG meer in te zetten voor het ontwikkelen van kennis en vaardigheden is expliciet benoemd. De VDG wordt gezien als "*een baken van een dynamisch leerstelsel*" en als een "*bron van inspiratie*". Gemeentesecretarissen benoemden opleiding en kennis expliciet als te versterken onderdeel van de VDG en brachten dit in verband met personele schaarste. Op dit moment vindt kennisontwikkeling fragmentarisch plaats en meestal uit toevalligheden ontstaan, bijvoorbeeld in de vorm van losse kenniscafé's en het faciliteren van trainingen van de VNG Academie. Daarnaast is de vraag gesteld of gezamenlijke kennisontwikkeling mede een antwoord kan bieden op de steeds groter wordende personele schaarste.

Wat

We **verkennen in welke mate de wens bestaat om meer samen te werken rond kennisontwikkeling**, op welke wijze samenwerking in Drenthe hierop gewenst wordt en in welke mate dit in samenhang gezien moet worden met het terugdringen van personele schaarste. Het **eindresultaat is een voorstel** dat naar aanleiding van de verkenning in het VDG Bestuur wordt voorgelegd.

We verkennen dat door in beeld te brengen wat de **kennisbehoefte** is, welke **kennispartners** er zijn en wat er op dit moment al gebeurt aan kennisontwikkeling. Daarbij verkennen we ook welke **schaalgrootte** het meest passend is, waarbij de Drentse en Noord-Nederlandse schaal verkend worden. Voorbeelden uit andere delen van het land worden als inspiratie meegenomen.

Wie

We trekken op dit thema graag gezamenlijk op met **alle Drentse overheden**, dus zowel

alle Drentse gemeenten, de provincie als de vier waterschappen. Daarbij zien we zowel bestuurders, ambtenaren als volksvertegenwoordigers als directe belanghebbenden

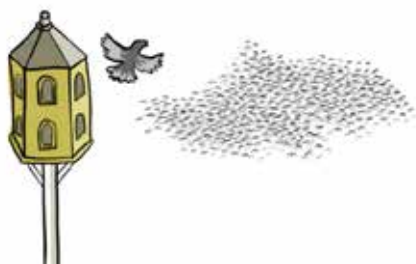
Rol VDG

De VDG voert in 2024-2025 de verkenning uit. Afhankelijk van de uitkomst van die verkenning kan de VDG daarna verschillende rollen hebben. Dat kan variëren van het aanjagen dat er ergens op Drentse schaal aan kennisontwikkeling wordt gedaan, het coördineren van vraag en aanbod, zelf de organiserende partij zijn of in z'n geheel geen actie of rol voor de VDG.

4.2 Verkenning naar behoefte samenwerking personele schaarste

Waarom

Er is een toenemende krapte op de arbeidsmarkt en de uitvoeringskracht staat onder druk. Er is een toename van regionale vraagstukken. Daarom ligt het voor de hand om te verkennen in welke mate samenwerken in de regio tot een vermindering van lokale personele schaarste kan leiden. De visie van de VNG in de concept verenigingsstrategie 2030 is meer en meer dat medewerkers in dienst zouden moeten zijn van de brede bestuurslaag van gemeenten, waarbij het niet uit zou moeten maken voor welke gemeente iemand werkt.

Wat

We **verkennen in welke mate er behoefte is samen te werken rond personele schaarste**, inclusief de wens om tot een gezamenlijke arbeidsmarktstrategie te komen, welke partners daar een rol in spelen en wat er op dit moment al gebeurt rond gezamenlijke inzet van personeel. Het **eindresultaat is een voorstel** dat naar aanleiding van de verkenning in het VDG Bestuur wordt voorgelegd. Daarbij kunnen de volgende vragen worden meegenomen: Hoe kunnen we kennis en kunde in de regio behouden en waar nodig opbouwen? Kunnen kleinere gemeenten een springplank voor medewerkers vormen naar grotere gemeenten? Zijn er specialistische functies waarvoor het wenselijk is om meer in gezamenlijkheid expertise in huis te halen?

Wie

Gemeentesecretarissen en HR-managers van gemeenten zijn de belangrijkste belanghebbenden in deze opgave. De provincie Drenthe wil de samenwerking hierop met gemeenten intensiveren. We verkennen of samenwerking met de Drentse waterschappen ook wenselijk is. Regionale partners, zoals ZorgpleinNoord en Noorderlink, en de VNG kunnen gevraagd worden om mee te denken, ieder vanuit eigen expertise.

Rol VDG

De VDG voert in 2024-2025 de verkenning uit. Op dit moment het Flexteam Warmte & Energie opgericht, waarmee wordt geëxperimenteerd met het gezamenlijk inzetten van personeel. Dit experiment kan worden benut om de vraag te beantwoorden welke rol de VDG hier idealiter in speelt. Afhankelijk van de uitkomst van die verkenning kan de VDG daarna verschillende rollen hebben. Er kan afstemming binnen de vereniging plaatsvinden of de VDG kan een breder gesprek hierover organiseren.

4.3 Versterken van Drentse lobbykracht

Waarom

Zowel uit het BRE-onderzoek als uit de gesprekken die binnen de VDG zijn gevoerd, blijkt dat gesprekspartners vinden dat het in Drenthe ontbreekt aan een gezamenlijke strategische regionale visie, van waaruit gezamenlijk wordt gewerkt aan het Drenthe van de toekomst.

Er ontbreekt een gezamenlijke overtuiging over waar we met de regio heengaan. Momenteel wordt de samenwerking vaak ad hoc en thematisch ingestoken, zoals bijvoorbeeld de gezamenlijke lobby sociaal domein door de VDG. Er is behoefte aan een meer gezamenlijke sturing op de samenwerking en financiering van projecten en de Drentse inbreng in discussies op de schaal van Noord-Nederland, Den Haag en Europa.

In Drenthe nemen veel lokale partijen deel aan de colleges van B&W. Veel lokale partijen hebben nauwelijks natuurlijke partijlijnen naar Den Haag, wat het belang van een sterk lobbynetwerk vergroot.

Wat

We **verkennen wat er nodig is om het lobbynetwerk te versterken** en maken daarvoor een plan. We **voeren lobby's proactief uit** en versterken daarmee het lobbynetwerk en maken afspraken over de lobby methodiek. We bouwen verder aan een structuur om lobby's uit te voeren door ambtelijke, bestuurlijke en politieke netwerken tijdens lobby's samen te brengen. Daarbij benutten we gerichter de Drentse VNG-commissieleden.

Op basis van de Interbestuurlijke strategische visie op Drenthe en de VDG Samenwerkingsagenda beoordelen we welke thema's en onderwerpen om gezamenlijke lobby vragen. We verkennen of een gezamenlijke **Drentse lobbyagenda** wenselijk is. Daarnaast verkennen we welke procesafspraken gemaakt kunnen worden om **verschillende lobbyagenda's op elkaar af te stemmen** en hoe we door samenwerking de lobby vanuit Drenthe effectiever kunnen maken.

Wie

We trekken in elk geval als twaalf gemeenten gezamenlijk op en waar wenselijk werken we samen met de provincie en waterschappen. Afhankelijk van het onderwerp kunnen ook maatschappelijke partners actief deelnemen, zoals het Samenwerkingsverband Noord-Nederland.

Rol VDG

De VDG coördineert in 2023-2024 een verkenning naar het versterken en organiseren van een Drents lobbynetwerk. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de provincie en waterschappen. De VDG is bovendien een platform om gezamenlijke lobby af te stemmen. Daarvoor kan de VDG lobbycoördinatie inhuren en het proces rond een lobby faciliteren. De VDG agendeert en kan als aanjager fungeren om tot een gezamenlijke lobbyagenda te komen.

5 Samenspel verbeteren

Het lukt in Drenthe steeds beter om tot *gezamenlijke* inhoudelijke ambities te komen. Regionale samenwerking lijkt steeds belangrijker te worden om resultaten te bereiken. En dat betekent dat het belang van het begrijpen van elkaars spel ook steeds relevanter wordt.

In dit hoofdstuk zijn afspraken opgenomen over een beter bestuurlijk en ambtelijk samenspel op regionale schaal en over de wens om tot een interbestuurlijke, strategische visie op Drenthe te komen. Het versterken van de samenwerking met de provincie en het intensiveren van de samenwerking met de waterschappen zijn actieve bijdragen van de VDG om als Drentse overheden tot een gezamenlijke interbestuurlijke, strategische visie op Drenthe te komen. Tot slot zijn afspraken opgenomen over het bestendigen van de samenwerking binnen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

5.1 Beter bestuurlijk en ambtelijk samenspel op regionale schaal

Uit de evaluatie van de Strategische VDG-agenda 2018-2022 komen een aantal verbeterpunten, waaronder een beter samenspel tussen bestuurlijke en ambtelijke regionale samenwerking tussen gemeenten: *"Het is wenselijk dat er een beter samenspel plaatsvindt over de wijze waarop keuzes worden gemaakt over de ambtelijke inzet vanuit de twaalf gemeenten ten gunste van inhoudelijke dossiers waarvoor binnen de VDG-samenwerking wordt gekozen. Daarvoor is het wenselijk dat er afspraken worden gemaakt over de wijze waarop dit samenspel verbeterd kan worden. En wie daar, zowel ambtelijk als bestuurlijk voor aan de lat staan."*

Samenwerken in een vereniging vraagt om afspraken over randvoorwaarden. In bijlage 1 zijn **afspraken over de invulling van de structuur, rollen, taken en functies** opgenomen. Deze afspraken geven antwoorden op vragen zoals hoe bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap in regionale samenwerking wordt georganiseerd en hoe de bestuurlijke ambities en schaarse personele capaciteit bijeengebracht worden. Om deze **afspraken levend te houden** is het wenselijk om zo nu en dan ook met elkaar hierover in gesprek te gaan, zowel in het VDG-bestuur, binnen de verschillende portefeuilles als ook ambtelijk.

De **belangrijkste nieuwe afspraken**:

- Er worden **afspraken over structurele, ambtelijke inzet** gemaakt vanuit iedere gemeente voor de reguliere activiteiten van de vereniging, die met name gericht zijn op samenwerking in de acht portefeuilles. Vergelijk het met verplichte activiteiten die erbij horen als lid van een vereniging.
- **Voor extra projecten en activiteiten**, die buiten de reguliere verenigingsactiviteiten worden afgesproken, gaan we werken met een **VDG-format dat ook als collegevoorstel gebruikt kan worden** in alle twaalf gemeenten. Dit VDG-format wordt in elk geval gebruikt voor VDG-activiteiten die consequenties hebben voor het lokale beleid, inzet van financiële middelen en/of personele capaciteit. In die gevallen is een formeel besluit in alle colleges nodig.

- **Iedere gemeente, de provincie en alle waterschappen wijzen een accounthouder aan** dat het eerste ambtelijke aanspreekpunt is voor het VDG-bureau, waar het gaat om de algemene koers van de vereniging, waaronder voorbereiding van de begroting, de algemene ledenvergadering van de VNG. Deze accounthouders komen enkele keren per jaar bijeen voor onderlinge afstemming.
- De **secretaris van het VDG-bureau sluit ieder kwartaal aan bij de Drentse kring van gemeentesecretarissen**. Daar wordt stilgestaan bij de mate waarin de afspraken leiden tot een beter bestuurlijk en ambtelijk samenspel en bij de voortgang van de Samenwerkingsagenda.

5.2 Interbestuurlijke, strategische visie op Drenthe

Hoewel we in Drenthe veel samenwerken hebben we niet een gezamenlijk verhaal, agenda of visie. Het **ontbreken van een gezamenlijke strategische visie** over hoe Drenthe eruit zou moeten zien bemoeilijkt sturing op gezamenlijke inzet van capaciteit en middelen. Op strategie laat Drenthe kansen liggen. Kansen die kunnen leiden tot financiering van projecten en de Drents inbreng in de discussies op de schaal van Noord- Nederland, Den Haag en Europa.

Als gezamenlijke Drentse overheden ontwikkelen we een **interbestuurlijke strategische visie op Drenthe**. Uit het essay dat naar aanleiding van het 100-jarig jubileum van de VDG is geschreven wordt duidelijk dat het om de 'knikkers' draait: *"De sleutel voor de eventuele verbetering van de interbestuurlijke samenwerking ligt dan ook niet bij de wijziging van het spel (de wettelijke en lokale (spel)regels), maar bij de knikkers (de prioriteiten van de samenwerking)."* *"Als er sprake is van urgente kwesties dan wel van kwesties waarmee sowieso al een gemeenschappelijk belang is gemoeid, blijkt samenwerking al relatief effectief te kunnen verlopen."* De Brede welvaartsmonitor Drenthe van Trendbureau Drenthe kan hiervoor als inhoudelijk gesprekskader en ordenend principe benut worden.

Naar aanleiding van het onderzoek naar het Drents Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem (BRE) is de **stuurgroep Interbestuurlijke en regionale samenwerking** ontstaan, onder voorzitterschap van het VDG-bestuur. Deze stuurgroep heeft de wens uitgesproken om als provincie, twaalf gemeenten en vier waterschappen tot een interbestuurlijke strategische visie op Drenthe te komen.

De totstandkoming van de interbestuurlijke strategische visie kent een **eigenstandig proces** naast de afspraken in deze Samenwerkingsagenda. Op dit moment is de **rol van de VDG** het organiseren van het proces rond de totstandkoming van de Drentse interbestuurlijke strategische visie, in opdracht van de stuurgroep Interbestuurlijke en regionale samenwerking. In het BRE-onderzoek zijn verschillende uitspraken gedaan over de rol van de VDG die bij de **verdere rol- en taakverdeling** aandacht verdienen:

- De strategische agenda 2018 - 2022 is een goede eerste stap geweest in de richting van een gezamenlijke agenda die kan sturen, maar is onvoldoende als regiovisie doorleeft.
- Het verdient aanbeveling dat Drenthe haar regionale governance door ontwikkelt. De VDG heeft hiervoor een goede basisstructuur met elementen die als vertrekpunt gezien kunnen worden voor effectieve regionale en interbestuurlijke samenwerking.
- Er is behoefte aan een gelijkwaardige governance waarin de provincie en de VDG een

sterke en gelijkwaardige rol spelen. Het gebruik maken en versterken van bestaande netwerken zoals de VDG wordt daarbij als wenselijk gezien.

- Nauwere samenwerking tussen provincie en VDG lijkt gewenst. Deze samenwerking vraagt ook om inzet van capaciteit en middelen. Het verdient aanbeveling om daarover afspraken te maken.
- De niet verplichte samenwerking binnen de VDG wordt door sommige respondenten als kans gezien waarmee onder meer ook subsidies en Europees geld binnengehaald kan worden.
- Er wordt wisselend gekeken naar het nog verder versteken van de VDG. Er zijn respondenten die dit noodzakelijk vinden en respondenten die vinden dat er terughoudendheid moet zijn. De VDG als niet sturende basisstructuur wordt wel erkend.

5.3 Versterken samenwerking met provincie

Om tot een sterke interbestuurlijke samenwerking tussen Drentse overheden te komen is het wenselijk dat de samenwerking tussen VDG en provincie wordt versterkt. De samenwerking tussen de VDG en de provincie is al lange tijd geborgd in de structuur van de VDG. Zo wordt een lid van het College van Gedeputeerde Staten altijd uitgenodigd om deel te nemen aan de bestuurlijke (portefeuillehouders)overleggen. Ambtenaren van de provincie worden altijd uitgenodigd deel te nemen aan alle ambtelijke overleggen. Deze VDG-overleggen worden zowel bestuurlijk als

ambtelijk trouw bijgewoond. Daarmee vormt de **VDG een provinciaal platform voor de provincie** om beleid af te stemmen.

Deelname aan overleggen blijkt echter onvoldoende te zijn voor een effectieve samenwerking. In de Strategische agenda 2018-2022 stond al dat *"De behoefte bestaat om de relatie tussen VDG en provincie nader te beschrijven als het gaat om wanneer en hoe we elkaar vinden en hoe we bijvoorbeeld gezamenlijke beleidsprocessen vormgeven". "De VDG heeft de ambitie om de relatie met de provincie te intensiveren en te verdiepen en wil daartoe met de provincie in gesprek en afspraken maken."*

Uit de evaluatie van de Strategische agenda 2018-2022 van de VDG blijkt echter dat de samenwerking tussen VDG en provincie wisselend wordt ervaren. De ambtelijke samenwerking is afhankelijk van persoonlijke inzet die wordt gepleegd en is onvoldoende geborgd in organisatie en processen.

De VDG gaat graag met de provincie in gesprek over de volgende onderwerpen:

- Het versterken en intensiveren van een gelijkwaardige interbestuurlijke samenwerking, waarbij we samen werken aan de verbeterpunten die voortkomen uit de uitkomsten van het **BRE-onderzoek**.
- Het samen optrekken in de opgaven die de VDG in de **Samenwerkingsagenda 2023-2027** een plek zal geven, waaronder kennisontwikkeling, personele schaarste, lobby en een interbestuurlijke strategische visie op Drenthe.
- Meer specifiek rond **kennisontwikkeling**: het samen in beeld brengen van de Drentse kennisbehoefte, kennispartners en wat er rond kennisontwikkeling al gebeurt in Drenthe of Noord-Nederland.
- Het maken van afspraken over hoe **besluitvormingsprocessen** van gezamenlijke ambities beter op elkaar afgestemd kunnen worden. Het uitgangspunt daarbij zou moeten

zijn dat daar waar Drentse gemeenten en de provincie een gezamenlijke ambitie hebben, er ook op elkaar afgestemde besluitvorming plaatsvindt. Op sommige dossiers is sprake van een gezamenlijk opdrachtgeverschap. Het huidige gezamenlijke opdrachtgeverschap kan verder versterkt worden en mogelijk is het wenselijk ook op andere dossiers dit vorm te geven.

- Het versterken en intensiveren van interbestuurlijke samenwerking gaat ook gepaard met werkafspraken over **ambtelijke inzet** en voorbereiding.
- De VDG stelt voor om **jaarlijks een bestuurlijk gesprek te organiseren met iedere gedeputeerde** en, afhankelijk van de portefeuille, enkele voorzitters van bestuurlijke VDG-overleggen. Het voorstel is om bij aantreden van een nieuw college van GS hiermee te starten en dit onderdeel van het inwerkprogramma van gedeputeerden te laten zijn.

5.4 Intensiveren samenwerking met waterschappen

Om tot een sterke interbestuurlijke samenwerking tussen Drentse overheden te komen is het wenselijk dat de samenwerking tussen VDG en de waterschappen wordt geïntensiveerd. De VDG is ook voor de waterschappen een provinciaal platform om beleid af te stemmen. Met de waterschappen zijn echter nog niet eerder **afspraken gemaakt over deelname aan VDG-overleggen**. Daarover zijn nu de volgende afspraken gemaakt:

- Eén van de dijkgraven uit te nodigen voor de overleggen van het VDG-bestuur, als dat vanwege de te bespreken onderwerpen wenselijk is.
- Eén van de leden van het dagelijks bestuur van (één van) de waterschappen deel te laten nemen aan het bestuurlijk overleg van de portefeuille Energie, Klimaat en Milieu en van de portefeuille Ruimte en Wonen, als dat vanwege de te bespreken onderwerpen wenselijk is.
- Een ambtenaar van (één van) de waterschappen uitgenodigd voor de ambtelijke overleggen van de portefeuille Energie, Klimaat en Milieu en van de portefeuille Ruimte en Wonen, als dat vanwege de te bespreken onderwerpen wenselijk is.

Daarnaast gaat de VDG graag met de waterschappen in gesprek over de volgende onderwerpen:

- Het versterken en intensiveren van een gelijkwaardige interbestuurlijke samenwerking, waarbij we samen werken aan de verbeterpunten die voortkomen uit de uitkomsten van het **BRE-onderzoek**.
- Het samen optrekken in de opgaven die de VDG in de **Samenwerkingsagenda 2023-2027** een plek zal geven, waaronder kennisontwikkeling, personele schaarste, lobby en een interbestuurlijke strategische visie op Drenthe.
- Meer specifiek rond **kennisontwikkeling**: het samen in beeld brengen van de Drentse kennisbehoefte, kennispartners en wat er rond kennisontwikkeling al gebeurt in Drenthe of Noord-Nederland.

5.5 Bestendigen samenwerking binnen VNG

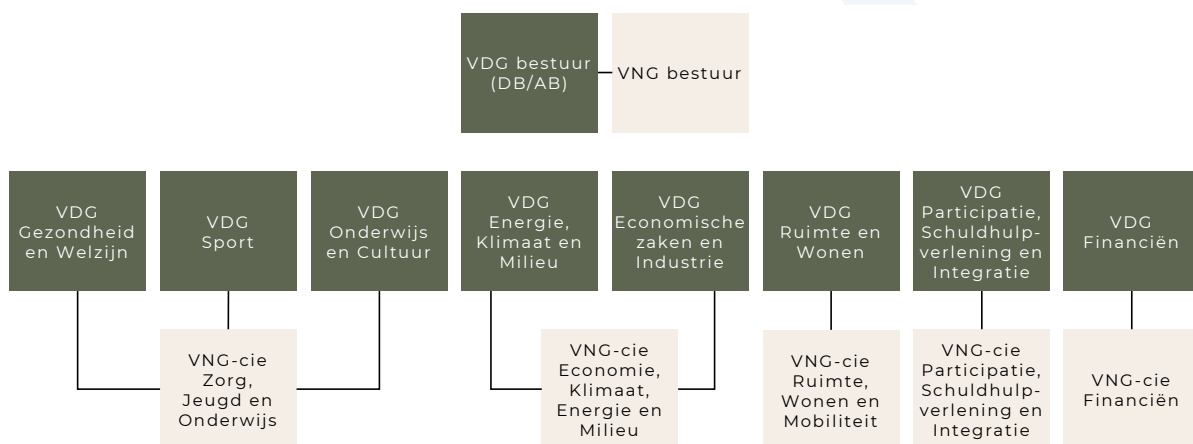
De VDG is de provinciale afdeling van de VNG. Wij sluiten daarom aan bij de **VNG Verenigingsstrategie 2030** die in ontwikkeling is. *"In de discussienotitie voor de Verenigingsstrategie 2030 staan 7 voorstellen om gemeenten individueel en collectief te versterken. Meer samen optrekken, de onderlinge banden versterken en een scherpere focus kiezen. Centraal staat de filosofie van de omkering. Met hun kennis van de leefwereld en de uitvoeringspraktijk past het gemeenten om - veel meer dan nu - het voortouw te nemen."*

We ondersteunen de VNG bij het organiseren van regionale bijeenkomsten. De VDG heeft de ambitie om blijvend **kennis en activiteiten van de VNG naar Drenthe** of in samenwerking met andere provinciale afdelingen naar Noord-Nederland te halen.

Vanuit Drenthe zijn verschillende raadsleden, wethouders, burgemeesters, griffiers en gemeentesecretarissen lid van het **VNG-bestuur** of één van de **VNG-commissies**. De VDG brengt via een adviescommissie advies uit over Drentse kandidaten voor vacatures in het VNG-bestuur en de VNG-commissies.

In het VNG-bestuur en de VNG-commissies worden onder andere afspraken gemaakt over de **belangenbehartiging** namens gemeenten richting het Rijk en over afspraken die namens gemeenten met het Rijk gemaakt worden. Drenthe heeft de ambitie om een actieve bijdrage te leveren aan dit proces. Bestuurs- en commissieleden hebben vanuit hun functie de opdracht om als **ambassadeur** op te treden van de VDG en contact te onderhouden met de VDG. Anderzijds is de VDG een achterban voor bestuurs- en commissieleden.

In figuur 1 is het organogram opgenomen waarmee de **verbinding tussen de VDG-portefeuilles en de VNG-commissies** zichtbaar wordt.

Figuur 1: Verbinding VDG-portefeuilles en VNG-commissies

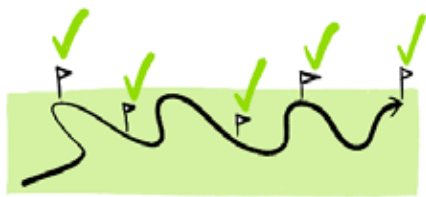
Naast de in het figuur genoemde VNG-commissies zijn er nog zeven andere VNG-commissies/-colleges waarmee op dit moment **onvoldoende verbinding met de VDG-structuur** bestaat.

In het VDG-bestuur zal worden besproken op welke wijze deze verbinding tot stand kan komen. Het gaat om de volgende VNG-commissies/-colleges:

- Bestuur en Veiligheid
- Europa en Internationaal
- Informatiesamenleving
- Raadsleden en Griffiers
- College van Dienstverleningszaken
- College voor Arbeidszaken
- (tijdelijke) Commissie Asiel en Migratie

Tot slot neemt de voorzitter van het VDG-bestuur deel aan het **VNG-voorzittersoverleg** en neemt de ambtelijk secretaris deel aan het **VNG-secretarissenoverleg**.

6 Randvoorwaarden

Na de inhoudelijke portefeuilleprogrammering, de VDG-brede thema's die als instrumenten dienen voor de inhoudelijke opgaven en het samenspel dat nodig is om tot resultaten te komen, resteren in dit hoofdstuk enkele randvoorwaarden om deze Samenwerkingsagenda tot uitvoering te brengen. Het gaat hier over de investeringskosten en de bewaking van de voortgang door het VDG-bestuur.

Naast de kosten en de bewaking van de voortgang is de inzet van het VDG-bureau van cruciaal belang bij de uitvoering van de Samenwerkingsagenda. Het **VDG-bureau heeft de structurele taak om de vereniging te laten draaien**. De werkzaamheden daarvoor zijn ook opgenomen in bijlage 2. Onderdeel daarvan vormt het servicebureau voor regionale projecten, die worden gefaciliteerd door het organiseren van het proces van verantwoording, het innen van gelden en het betalen van facturen. Het dagelijks bestuur heeft in het kader van de structurele taken van het VDG-bureau opdracht gegeven voor een herbeoordeling van de **functie van ambtelijk secretaris** door een onafhankelijk, extern HR-adviseur.

Het dagelijks bestuur heeft ook opdracht gegeven om een juridisch adviseur te laten beoordelen in welke mate de **verenigingsstatuten** voldoen aan de actuele situatie en een advies te laten geven over mogelijke aanpassingen daarvan. De huidige statuten dateren uit 2011 en in de afgelopen vier tot zes jaren is er het nodige veranderd dat op dit moment geen plek heeft in de statuten. Te denken valt aan:

- het opnemen van de missie en visie;
- de verzwaring van de ondersteuning door het VDG-bureau;
- de intensivering van de samenwerking met provincie en waterschappen.

6.1 Investeringskosten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kosten voor de uitvoering van deze Samenwerkingsagenda. De totale kosten van de Samenwerkingsagenda is incidenteel, verspreid over vijf jaren, in totaal € 235.000.

Daarvan kan naar verwachting € 65.000 uit de lopende begroting gefinancierd worden. De resterende **incidentele kosten zijn verspreid over vijf jaren € 170.000**.

	2023	2024	2025	2026	2027
Verkenning rond kennisontwikkeling		€ 20.000	€ 10.000		
Verkenning rond personele schaarste		€ 20.000	€ 10.000		
Versterken Drentse lobbykracht	€ 10.000	€ 10.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Interbestuurlijke strategische visie	€ 20.000	€ 20.000			
Communicatie	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Evaluatie Samenwerkingsagenda			€ 7.500	€ 7.500	
Totale kosten Samenwerkingsagenda	€ 50.000	€ 90.000	€ 52.500	€ 32.500	€ 25.000
Te financieren uit lopende begroting	€ 50.000	€ 15.000	-	-	-
Resterend te financieren	€ 0	€ 75.000	€ 52.500	€ 32.500	€ 25.000
Incidentele bijdrage per inwoner	€ 0,00	€ 0,15	€ 0,10	€ 0,06	€ 0,05

Tabel 1: Investeringskosten

De in deze begroting opgenomen bedragen voor de drie VDG brede thema's zijn grotendeels bedoeld voor het uitvoeren van de verkenningen zoals beschreven in hoofdstuk 4. Onder de kosten voor de versterking van de Drentse lobbykracht vallen ook jaarlijks € 5.000 voor het incidenteel inhuren van lobbyadvies. Wanneer de verkenningen voor de VDG brede thema's leiden tot een vervolgaanpak zal hiertoe een voorstel gedaan worden aan het bestuur inclusief de daarvoor benodigde financiering. Er is gekozen om deze bedragen te spreiden over de jaren 2023-2025, omdat niet alles in één keer uitgevoerd kan worden. Daarnaast moeten er na vaststelling van deze agenda werkgroepen ingesteld worden, opdrachten omschreven worden, samenwerking met partners worden gezocht, etc. Deze aanlooptijd is voorzien voor het najaar van 2023 en het voorjaar van 2024.

Daarnaast is er binnen de VDG wat **handgeld nodig om onvoorziene activiteiten** te kunnen uitvoeren. Dit handgeld wordt verkregen door **projectfinancieringen op te plussen met 5%**. Dat levert zo'n € 27.000 handgeld op.

6.2 Bewaking voortgang

Het VDG-bestuur is belast met de bewaking van de voortgang op de Samenwerkingsagenda 2023-2027. Zij zullen eens per jaar, via de jaarverslagen en jaarrekeningen, de balans opmaken van de Samenwerkingsagenda. Waar nodig worden activiteiten bijgestuurd of afspraken heroverwogen.

De portefeuilles zijn zelf verantwoordelijk voor de bewaking van de inhoudelijke voortgang binnen hun portefeuille.

Met bestuurders uit de huidige bestuursperiode wordt de Samenwerkingsagenda in de tweede helft van 2025 geëvalueerd. De overdrachtsdocumenten voor de nieuwe bestuurders vanaf 2026 maken onderdeel uit van de evaluatie.

Bijlage 1

Invulling structuur, rollen, taken en functies

Algemeen en dagelijks bestuur

- Elke gemeente is vertegenwoordigd in het bestuur door een burgemeester, wethouder, raadslid, gemeentesecretaris of griffier. De kring van gemeentesecretarissen en kring van griffiers uit Drenthe vaardigen een bestuurslid af.
- Het VDG-bestuur fungeert als achterban voor het VNG-bestuur en de inhoudelijke portefeuilles als achterban voor de VNG-commissies.
- Het bestuur wordt geadviseerd en laat zich vertegenwoordigen door een gevolmachtigd ambtelijk secretaris.
- Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de voorzitter, vicevoorzitter en secretaris-penningmeester.

Portefeuillehoudersoverleggen en ambtelijke overleggen

- Er zijn acht portefeuilles met ieder hun eigen ambtelijk en portefeuillehoudersoverleg. Elke gemeente is vertegenwoordigd in zowel het portefeuillehoudersoverleg als het ambtelijk overleg.
- Een lid van het bestuur is voorzitter van het portefeuillehoudersoverleg. Een ander lid van het portefeuillehoudersoverleg is vicevoorzitter. De bestuurlijk voorzitter zorgt voor een notulist.
- De ambtelijk voorzitter is afkomstig uit dezelfde gemeente als de bestuurlijk voorzitter. Een ander lid van het ambtelijk overleg is vicevoorzitter. Eén van de leden van het ambtelijk overleg draagt zorg voor de notulen.
- Leden van de portefeuillehoudersoverleggen zijn trekker van geagendeerde onderwerpen.
- Idealiter zijn leden van het ambtelijk overleg ook ambtelijk trekker van thema's en ondersteunen de bestuurlijk trekkers bij het uitvoeren van hun taak.
- Vanwege schaarse personele capaciteit wordt bij het maken van afspraken stilgestaan bij de vraag wat echt noodzakelijk is en/of wat wenselijk is, waar iedere bestuurder lokaal in eigen huis iets te doen heeft en wat collectieve regionale opgaven zijn.
- De ambtelijke overleggen worden voorbereid door een kerngroep. De kerngroep bestaat uit drie ambtenaren, waaronder de voorzitter van het ambtelijk overleg en een lid van het VDG-bureau. De ambtelijk voorzitter onderhoudt contact met de ambtelijk ondersteuner van het VNG-commissielid door voorafgaand aan ieder ambtelijk overleg contact te hebben met de ambtelijk ondersteuner van het VNG-commissielid.
- De portefeuillehoudersoverleggen worden voorbereid door de kerngroep plus. De kerngroep plus bestaat uit de kerngroep, aangevuld met de bestuurlijk voorzitter van het portefeuillehoudersoverleg.

Samenwerking met provincie en waterschappen

- Provincie: Er wordt een lid van het college van gedeputeerde staten uitgenodigd deel te nemen aan alle bestuursvergaderingen. Er wordt een lid van het college van gedeputeerde staten uitgenodigd deel te nemen aan alle portefeuillehoudersoverleggen. Ambtenaren van de provincie worden uitgenodigd deel te nemen aan alle ambtelijke overleggen.

- Waterschappen: Eén van de dijkgraven wordt uitgenodigd voor de overleggen van het VDG-bestuur, als dat vanwege de te bespreken onderwerpen wenselijk is. Eén van de leden van het dagelijks bestuur van (één van) de waterschappen wordt, afhankelijk van de agenda, uitgenodigd om deel te nemen aan het portefeuillehoudersoverleg van de portefeuille Energie, Klimaat en Milieu en de portefeuille Ruimte en Wonen. Ambtenaren van de waterschappen worden, afhankelijk van de agenda, uitgenodigd om deel te nemen aan beide portefeuilles.

Ambtelijke inzet

Structurele werkzaamheden die **voor iedere gemeente gelijk** zijn:

- Iedere gemeente neemt structurele deel aan **alle portefeuilles**, waaronder deelname aan ambtelijke overleggen, voorbereiding van portefeuillehoudersoverleggen en uitvoering van voorkomende werkzaamheden.
- Iedere gemeente, evenals de provincie en vier waterschappen, wijst een **accounthouder** aan dat het eerste ambtelijke aanspreekpunt is voor het VDG-bureau. Accounthouders denken mee over de algemene koers van de vereniging, waaronder voorbereiding van de begroting en de algemene ledenvergadering van de VNG. Deze accounthouders komen enkele keren per jaar bijeen in een accounthoudersoverleg. Accounthouders zijn vertegenwoordigers uit elke gemeente in de vorm van functionarissen als directiesecretarissen, bestuur- of directieadviseurs, etc.

Structurele werkzaamheden die **per gemeente verschillen**:

- Het **voorzitterschap** van portefeuilles.
- Ambtelijke **ondersteuning van leden van de VNG-commissies**. De ondersteuning van VNG-commissieleden wordt geleverd door een ambtenaar uit dezelfde gemeente als het VNG-commissielid. In onderstaande tabel is de inzet opgenomen zoals die op dit moment van toepassing is op de huidige bestuursperiode.
- **Ondersteunende stafexpertise** worden door de HEMA-gemeenten geleverd:
 - 20 uur per jaar voor financiën door Emmen;
 - 20 uur per jaar personeelszaken door Samenwerkingsorganisatie De Wolden-Hoogeveen;
 - 20 uur per jaar juridisch advies door gemeente Meppel;
 - 8 uur per week communicatie door gemeente Assen.

Vanwege de grotere inzet voor communicatie wordt gemeente Assen hiervoor financieel gecompenseerd door alle gemeenten.

Bovenstaande structurele werkzaamheden leidde in 2022 tot een **structurele inzet** per gemeente zoals in de tabellen 2.1 en 2.2 op de volgende pagina zijn uitgewerkt. Dit is de huidige situatie, waarbij we ervan uitgaan dat deze werkzaamheden gedurende de looptijd van deze Samenwerkingsagenda blijven bestaan. Uiteraard is het mogelijk dat er in de loop van de komende jaren na onderling overleg verschuivingen plaatsvinden van werkzaamheden tussen gemeenten.

Gemeente	G&W	EKM	R&W	Ond.	Cul.	Sport	PSI	EZ	Fin.
Aa en Hunze	110	110	90	90	100	110	80	90	60
Assen	110	110	90	90	100	110	80	90	60
Borger-Odoorn	110	110	90	90	100	110	80	90	60
Coevorden	110	110	90	90	100	110	80	90	60
De Wolden	110	110	90	90	100	110	80	90	60
Emmen	110	110	90	90	100	110	80	90	60
Hoogeveen	110	110	90	90	100	110	80	90	60
Meppel	110	110	90	90	100	110	80	90	60
Midden-Drenthe	110	110	90	90	100	110	80	90	60
Noordenveld	110	110	90	90	100	110	80	90	60
Tynaarlo	110	110	90	90	100	110	80	90	60
Westerveld	110	110	90	90	100	110	80	90	60

Tabel 2.1: Structurele ambtelijke inzet

Gemeente	Voorzitter	Accounth.	VNG-cies	Staf
Aa en Hunze	120	40		
Assen	110	40	25	360
Borger-Odoorn	210	40	50	
Coevorden	90	40	25	
De Wolden	120	40		
Emmen	3	40	100	20
Hoogeveen	3	40	50	20
Meppel	90	40	25	20
Midden-Drenthe	3	40		
Noordenveld	3	40	25	
Tynaarlo	3	40	25	
Westerveld	3	40	50	

Tabel 2.2: Structurele ambtelijke inzet

Naast structurele ambtelijke inzet, is er ook soms sprake van meer omvangrijke extra, tijdelijke inzet. Wanneer dit het geval is, wordt het VDG-format gebruikt voor besluitvorming in de twaalf colleges. Bijvoorbeeld:

- Voor de portefeuille Gezondheid & Welzijn is in alle colleges een apart collegebesluit genomen, waarin afspraken zijn gemaakt over de ambtelijke inzet. Deze afspraken gelden voor 2022 en 2023, met de intentie deze te verlengen voor 2024 en 2025.

Naast ambtelijke inzet vanuit gemeenten vindt er ook externe inhuur plaats, denk aan:

- Ambtelijk voorzitter voor Gezondheid & Welzijn wordt door de provincie gesubsidieerd en door CMO STAMM ingevuld.
- De Regiocoördinator Drents Zorglandschap wordt jaarlijks door gemeenten, provincie en zorgverzekeraar Zilveren Kruis gefinancierd, in 2023 gaat het in totaal om 765 uren / € 103.005.
- De coördinator regiegroep Drentse Onderwijskwaliteit wordt jaarlijks door gemeenten gefinancierd, voor het schooljaar 2022-2023 gaat het in totaal om 352 uren / € 29.800.
- Voor de inzet van een Programmamanager Integraal Zorgakkoord Drenthe wordt een aanvraag gedaan voor landelijke SPUK-middelen, tot eind 2023 gaat het om 24 uur per week.

Wijze van besluitvorming en regievoering op besluiten

- Besluiten over inzet van middelen kunnen alleen door de twaalf individuele colleges genomen worden. Besluitvorming in een portefeuillehoudersoverleg over inzet van middelen kunnen daarom alleen als voorbereidende besluitvorming gezien worden.
- Voor te nemen besluiten in VDG-verband wordt een format ontwikkeld. Dit format is vergelijkbaar met een collegevoorstel en kan ook als zodanig in alle twaalf gemeenten worden gebruikt. Dit VDG-format wordt in elk geval gebruikt voor VDG-activiteiten die consequenties hebben voor het lokale beleid, inzet van financiële middelen en/of personele capaciteit. In die gevallen is een formeel besluit in alle colleges nodig.
- De ambtelijk secretaris van de VDG is bestuurlijk opdrachtnemer en ambtelijk opdrachtgever van opdrachten die door bestuurders tijdens portefeuillehoudersoverleggen of die door het VDG-bestuur worden gegeven. Vanuit die rol is het wenselijk dat de ambtelijk secretaris een keer per kwartaal aansluit bij de Drentse kring van gemeentesecretarissen.
- De accounthouders van alle gemeenten komen enkele keren per jaar bijeen om mee te denken over de koers van de vereniging (denk aan bespreking van begroting, jaarplan, samenwerkingsagenda, ALV van VDG en VNG) en heeft de rol om binnen de eigen gemeente verbindingen te maken.
- In de Drentse kring van gemeentesecretarissen vindt reflectie plaats op de wijze waarop het bestuurlijk en ambtelijk samenspel verloopt en wordt informatie gedeeld over de voortgang van de Samenwerkingsagenda.

Rol VDG-bureau

- De ambtelijk secretaris is de hoogste ambtenaar en eerste adviseur van het bestuur van de vereniging en is ambtelijk verantwoordelijk voor het uitvoeren van de samenwerkingsagenda van de vereniging. De ambtelijk secretaris is het ambtelijk boegbeeld van de vereniging en vertegenwoordigt de vereniging binnen en buiten de provincie.
- De procesregisseur is als regisseur, coördinator, aanjager en organisator, samen met de ambtelijk secretaris, aan zet om de samenwerkingsagenda van de VDG uit te voeren.
- De administratief-secretarieel medewerker ondersteunt de ambtelijk secretaris en procesregisseur.
- Het VDG-bureau fungeert als Servicebureau door het faciliteren van projecten, het organiseren van het proces van verantwoording, het innen van gelden en betalen van facturen. Het VDG-bureau verzorgt de faciliteiten, stroom van stukken en organisatie van de bijeenkomsten welke onder de vlag van de vereniging worden georganiseerd.

Bijlage 2

Bestaande afspraken in portefeuilles

Deze bijlage geeft een overzicht van bestaande afspraken en lopende activiteiten in de acht portefeuilles, de taken van het Algemeen Bestuur en de reguliere taken van het VDG-bureau. Het is uiteraard een overzicht van het moment waarop deze gemaakt is, in het eerste kwartaal van 2023.

Portefeuille Gezondheid en welzijn

Goede en bereikbare zorg	
Integraal Zorgakkoord (IZA) / Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	In Q1 2023 wordt een procesvoorstel uitgewerkt over de vertaling van het IZA/GALA voor de regio Drenthe (opdracht aan themagroep goede en bereikbare zorg, instemming via PHO G&W en colleges). Daarnaast worden afspraken gemaakt over de aangewezen/gemandateerde gemeente. Afspraken extra capaciteit: voorbereiding en werving programmamanager Drenthe.
	Opdracht IZA: Eind Q2: opleveren regiobeeld, Eind Q4: opleveren regioplan. N.a.v. regioplan: opstellen transformatieplan en aanvraag transformatiemiddelen voor de regio.
	Opdracht IZA/GALA: inrichting preventie-infrastructuur en inrichting/ implementatie van vijf ketenaanpakken: Kansrijke Start, Kinderen met overgewicht, Welzijn op Recept, Geïntegreerde Leefstijlinterventie, valpreventie. Start 1-1-2024
	GALA: kennisdeling en uitwisseling lokale GALA-plannen, verbinding met regioplan IZA en inzet bestaande themagroepen Drents Zorglandschap. Waar mogelijk gezamenlijk optrekken.
Drents Zorglandschap	
Werkagenda	Uitvoering vastgestelde Werkagenda Drents Zorglandschap 2022-2026.
	Opdrachtgeverschap regiocoördinator Drents Zorglandschap - jaarlijkse instemming offerte.
	Via VDG-bureau: aanvraag subsidie provincie voor regiocoördinator Drents Zorglandschap.
	Eind 2023: tussenevaluatie werkagenda + herijking financiële en organisatorische afspraken voor 2024/2025.
	Monitoring regionale samenwerking Drents Zorglandschap via de tool 'venster op de samenwerking'.
	2025: voorbereiding en uitwerking voorstel vervolg werkagenda per 2026.
	Communicatie: vier keer per jaar nieuwsbrief en breder delen van informatie en ontwikkelingen.
	Vanaf 2023 wordt gestart met een managementoverleg voor de portefeuille G&W (2 keer per jaar). Eerste overleg in mei 2023.

	Vorbereiding gezamenlijke aanvraag en uitvoering Domein Overstijgende Samenwerking (DOS) Drenthe bij VWS (SPUK)
	Verbinding Drentse Gezondheidstafel (geïnitieerd en gefaciliteerd door de provincie). Deelname agendacommissie.
Ouderenzorg	Evaluatie meerjarenagenda Alliantie Drentse Zorg met ouderen 2020-2022.
	Uitwerking programmaplan Alliantie Drentse zorg met ouderen 2023-2027.
	Samenwerking vindt plaats via 6 onderliggende werkgroepen waarin voorstellen worden uitgewerkt, afspraken worden gemaakt en uitvoering wordt gegeven aan gezamenlijke projecten. Voorstellen worden breed teruggediegd in het Drents Zorglandschap. De ingerichte werkgroepen zijn: ouderenparticipatie, grensvlakken, persoonsgerichte zorg, wonen/welzijn/zorg, monitoring en leren, digitaal kennisplatform. In het nieuwe programmaplan wordt opnieuw gekeken naar de inrichting en inzet van de werkgroepen.
GGZ	Uitvoering meerjarenprogramma Sluitende keten GGZ 2021-2024 en doorontwikkeling middels uitwerking programmaplan, w.o:
	Regiobeeld GGZ + uitwerking/duiding en periodiek herijken. Doel is ontwikkelingen volgen en keuzes in het inzetten/bijstellen van (beleids)interventies.
	Patiëntenvertegenwoordiging GGZ: deelname pilot 'regionale infrastructuur voor goede patiëntenvertegenwoordiging in de GGZ'. Uitvoering Lysias advies, universiteit Amsterdam, in opdracht van VWS.
	Wachttijden GGZ: aansluiting Taskforce Wachttijden GGZ Drenthe + inzet transfertafels.
	Optimaal leven (een programma gericht op het verbeteren van kwaliteit van leven en verhogen van welzijn van mensen met langdurige psychische kwetsbaarheid): samenwerkingsafspraken zijn vastgelegd in een convenant.
	Wet verplichte GGZ: gezamenlijke inkoop en contractering (collegebesluiten Q1/Q2 2023).
	Spoedpoli: gezamenlijke inkoop en contractering.
	Crisisopvang: afspraken en contractering time-outplek Centrum Verstandelijke Beperking en Psychiatrie (collegebesluit Q1/2 2023).
	Beschermd wonen: volgen ontwikkelingen decentralisatie en waar mogelijk samen optrekken in de uitwerking van de opgaven.
	Pilot FACT Jeugd: gericht op het maken van financiële afspraken bij de overgang 18-/18+. In twee gemeenten wordt een pilot uitgevoerd. Uitvoering evaluatie en voorstel vervolg.
	Hoofdzaak werk: doel is het komen tot participatietrajecten - via de arbeidsmarktregio's.
Preventie	Uitvoering meerjarenprogramma en uitvoeringsprogramma Drenthe, Samen Gezond in Beweging 2021-2024 / doorontwikkeling middels uitwerking programmaplan (1 ^e helft 2023).
	Vanuit het programma Drenthe, Samen Gezond in Beweging wordt gefocust op vier thema's: Gezond gewicht, verantwoord middelengebruik, een leven lang bewegen en mentale gezondheid. Er zijn vier expertgroepen ingericht en afspraken gemaakt over bestuurlijk en ambtelijk trekkerschap van deze expertgroepen. Rondom de vier thema's worden de doelen, resultaten en gezamenlijke inzet uitgewerkt (onderdeel programmaplan).

Zorg en Veiligheid	
	Verbinding zorg en veiligheidsdomein in de themagroep zorg en veiligheid. Uitwerking agenda en start op het thema: aanpak preventie jonge aanwas.
Hartveilig Drenthe	
	Uitwerking voorstel regionale samenwerking Hartveilig Drenthe periode 2024-2027. In Q2 2023 wordt een voorstel ter instemming voorgelgd in het PHO G&W (+ besluitvorming in colleges).
	2023: subsidiering Stichting Hartveilig Drenthe en HartslagNu (VDG fungeert als opdrachtgever en servicebureau).
	Uitvoeringsafspraken en bewaken voortgang via regionale werkgroep Hartveilig Drenthe (deelnemers: vertegenwoordiging gemeenten, VDG-bureau).
Hospices	
	Uitwerking en vastleggen samenwerkingsafspraken hospices Drenthe: subsidie scholing/training vrijwilligers, huishoudelijke hulp en proces garantstelling. In Q2 2023 worden de afspraken uitgewerkt en in het PHO G&W bekrachtigd.
Overig	
	Jaarlijks wordt de programmering van CMO STAMM en Trendbureau Drenthe besproken en gemeenten in de gelegenheid gesteld vooraf input te geven.
	Provincie: samenwerking sociale agenda, afstemming proces vervolg

Portefeuille Energie, Klimaat en Milieu

Klimaatakkoord	
Toezien op samenhang	VDG ziet toe op de samenhang tussen de verschillende overlegstructuren die bijdragen aan de gemeentelijke taken uit het klimaatakkoord. Daarnaast wordt in VDG verband ingezet op kennisdeling en uitwisseling van ervaringen.
Energietransitie	
Regionale samenwerking uitvoering	Gefocust wordt op de thema's: warmtetransitie, verduurzamen maatschappelijk vastgoed en energiearmoede. In 2023 is het flexteam Warmte operationeel (op basis van de te tekenen samenwerkingsovereenkomst).
Regionale samenwerking - organisatievraagstuk	In 2023 wordt een voorstel uitgewerkt voor een bestuur- en organisatiestructuur voor de bestaande samenwerkingen (o.a. flexteam Warmte, Drents Energieloket, Regionale Energiestrategie, Programma Lokale Energie Drenthe).
Warmtetransitie - uitvoeringsplannen	Gemeenten worden ondersteund bij de uitwerking van uitvoeringsplannen, via de inzet van het flexteam. Regionale kennisdeling (kennisbank), uitwisselen ervaringen en best practices.

Maatschappelijk vastgoed	Gemeenten worden ondersteund middels het ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed door de provincie of hebben een eigen programma opgesteld. In 2023 worden afspraken gemaakt over de samenwerking op dit thema, n.a.v. de behoeften van gemeenten.
Expeditie energieneutraal wonen	Op basis van de vastgestelde ambitie wordt, n.a.v. de opgeleverde producten de afgelopen periode, herijkt wat er deze periode aanvullend nodig is en hoe vervolg wordt gegeven aan het versnellingssteam overheden.
Label C kantoorgebouwen	Uitvoering opgestelde aanpak voor 2023. In Q3 2023 wordt een aanpak voor 2024 opgesteld.
Drents Energieloket	Voor de samenwerking in het DEL is een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor de periode 2022-2025. Doel is de doorontwikkeling van het DEL.
Energiearmoede	In 2023 wordt een programma uitgewerkt over de regionale samenwerking op het thema energiearmoede in afstemming tussen gemeenten en provincie. Daarnaast start begin 2023 de aanpak van de fixbusjes. Ook kennisdeling, uitwisseling lokale aanpakken.
RES	Afspraken en afstemming over de samenwerking in de RES-regio Drenthe vindt plaats via de bestuurlijke Drentse Energie Tafel. Het werkbureau is ambtelijk opdrachtnemer. Overleg tussen de bevoegd gezagen vindt plaats in het PHO EKM.
Gezamenlijke CO2-monitor	De basisversie van de gezamenlijke monitor wordt doorontwikkeld n.a.v. de behoeften van gemeenten en de gegevens worden up to date gehouden.
Energievraagstukken bedrijven	Verkenning gezamenlijke aanpak bedrijven.
Duurzame mobiliteit	Laadinfrastructuur wordt uitgevoerd in samenwerkingsverband tussen de Drentse en Groningse gemeenten en de provincies aan de hand van een concessie. Daarnaast is er een pilotproject deelauto's. Deze is opgestart vanuit de provincie en wordt uitgevoerd door gemeentes met aangewezen deelauto locaties. Wanneer wenselijk afstemming en informatiedeling in VDG.
Klimaat	
Waterbeheer	Ambtelijke afstemming tussen gemeenten, provincie en waterschappen en uitwisseling van voorbeelden/projecten vindt plaats in het ambtelijk overleg / kenniscafé Water. De frequentie wordt vanaf 2023 teruggebracht naar 2 keer per jaar (i.p.v. 4 keer per jaar).
Klimaatadaptatie	Uitwerking en uitvoering van de Regionale Adaptatie Strategie vindt plaats in de drie werkregio's. Wanneer wenselijk informatiedeling en kennisuitwisseling in VDG-verband (o.a. via het ambtelijk overleg / kenniscafé Water).
Kaderrichtlijn water	Overleg vindt plaats via de drie werkregio's. Wanneer het wenselijk is hier regionale afstemming over te hebben kan de portefeuille EKM worden benut.
Biodiversiteit	Uitwisseling lokale aanpakken.
Aanpak NPLG en stikstof	In 2023 wordt een bestuurlijk adviesoverleg Provinciaal Programma Landelijk Gebied ingericht. Dit is een integraal onderwerp wat zowel raakt aan de portefeuille Energie, Klimaat en Milieu als de portefeuille Ruimte en Wonen.

Milieu	
Afval	Samenwerking op het gebied van afval- en grondstoffen vindt plaats binnen Markerein. In 2023 wordt het manifest 'Drenthe van afval naar grondstoffen' herijkt.
Circulaire economie	Verkenning gemeenten hoe ze CE kunnen stimuleren c.q. faciliteren. Middels informatieavonden, werktafels, koplopersgroep etc. Voor de 'eigen' organisatie moeten doelstellingen worden geformuleerd.

Portefeuille Ruimte en Wonen

Woonopgave	
Woningbouwopgave	Samenwerking provincie en gemeenten rondom de opgaven vanuit de Woonagenda. Gemeenten worden ondersteund in hun woningbouwplannen door het impulsteam Wonen. Bestuurlijk vindt afstemming plaats in het PHO en ambtelijk in het Drents Wonen Overleg (provincie is organisator). Mocht er in de toekomst ambtelijk de behoefte zijn om in VDG-verband bij elkaar te komen of af te stemmen, wordt dit besproken en kan de VDG dit faciliteren.
Prestatieafspraken en regionale woondeals	Sluiten en uitvoering drie regionale woondeals (subregio's). Bestuurlijke afstemming via het PHO. Aandachtspunt/verkenning: ambtelijk capaciteitsvraagstuk.
Wet versterking regie volkshuisvesting	In 2023 zal het kabinet het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer indienen. Dit wetsvoorstel geeft Rijk, provincies en gemeenten de wettelijke instrumenten om samen en met regionale afstemming regie te voeren op de volkshuisvesting. Afstemming wat dit betekent voor gemeenten en de regio.
Afspraken corporaties	Twee keer per jaar sluiten de woningcorporaties bij het PHO aan om afstemming te zoeken en afspraken te maken over de regionale samenwerking. Lokaal maken gemeenten afspraken met woningcorporaties over de lokale inzet in prestatieafspraken.
Verstedelijingsstrategieën	Uitwisseling voortgang en ervaringen verstedelijingsstrategieën (Regio Groningen-Assen en regio Zwolle).
Flexwonen	Verkenning gezamenlijke inkoop flexwoningen en aansluiting landelijke inkooproutes, kennisdeling en uitwisseling lokale aanpakken en ervaringen.
Huisvesting statushouders	De voorzitter van de portefeuille sluit aan bij de regionale regietafel Asiel. Wanneer wenselijk wordt afstemming over de samenwerking in de regio gezocht binnen het PHO.
Huisvesting bijzondere doelgroepen	Het gaat om kennisdeling en uitwisselingen van lokale aanpakken en ervaringen over bijvoorbeeld over arbeidsmigranten en andere aandachtsgroepen.
Vitale vakantieparken	Gemeenten werken samen in het programma Vitale Vakantieparken Drenthe. Informatiedeling en agendering voortgang programma + afstemming met gemeenten vindt plaats in het PHO.

Wonen en Zorg	Kennisdeling en uitwisseling opgave en lokale woon-zorgvisies. Domeinoverstijgend samenwerking nodig tussen wonen en sociaal domein. Delen voorbeelden en bespreken vraagstukken via taskforce Wonen en Zorg + inzet regionale werkgroep wonen/welzijn/zorg. Volgen ontwikkeling en uitkomst onderzoek Companen naar wonen en zorg (provincie Drenthe).
Duurzaam wonen	Kennisdeling en uitwisseling. Inzet in afstemming met PHO EKM.
Omgeving	
Omgevingswet	Provinciale omgevingsvisie: afstemming proces en betrokkenheid gemeenten. Mogelijke agendering bestuurlijke vraagstukken vanuit omgevingsplatform Drenthe.
NOVI - Omgevingsagenda Noord	Drenthe valt in het landsdeel Noord. Mogelijke agendering bestuurlijke vraagstukken vanuit omgevingsplatform Drenthe.
Programma Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX)	Bestuurlijke afstemming in PHO. Van belang dat gemeenten aan de voorkant betrokken zijn op dit proces. Provinciale afdelingen hebben een signaalfunctie als het gaat om de gemeentelijke betrokkenheid. Dit programma raakt aan verschillende opgaven waar integraal naar moet worden gekeken (o.a. klimaat, wonen, mobiliteit, natuur, water).
Ruimtelijke inpassing RES	Er wordt binnen het PHO afstemming gezocht over ruimtelijke vraagstukken binnen de RES. Vanuit R&W is er een bestuurlijk trekker van de werkgroep Ruimte binnen de RES (nu de portefeuillehouder vanuit Emmen).
Bodemdaling	Organisatie symposium bodemdaling in 2023 in samenwerking met de provincie. Uitwisseling ervaringen lokale inzet.
Landelijk gebied	
Commissie Landelijk Gebied	Twee gemeenten zitten namens VDG in de CLG. Voorbereiding/terugkoppeling overleggen vindt plaats in het PHO.
Nationaal Programma Landelijk Gebied / Provinciaal Programma Landelijk Gebied	Inrichting bestuurlijk adviesoverleg PPLG waar alle gemeenten aan deelnemen. Positionering gemeenten in dit proces is van belang (position paper VNG) + betrokkenheid van gemeenten aan de voorkant bij dit proces. Wanneer wenselijk kan bespreking en afstemming tussen gemeenten binnen het PHO R&W (maar ook EKM).
Gebiedsgerichte aanpak	Provincie heeft de regiefunctie. Onderdeel PPLG, een integrale aanpak van de verschillende opgaven is van belang, net als betrokkenheid van inwoners over de processen.
Stikstof	Provincie heeft de regiefunctie. Onderdeel PPLG, een integrale aanpak van de verschillende opgaven is van belang, net als betrokkenheid van inwoners over de processen.
Toekomstbestendige landbouw	Onderdeel PPLG

Portefeuille Onderwijs en Cultuur

Cultuur	
Regionale samenwerking	Uitvoering notitie Drenthe Samen Cultuur 2022-2024. Voor 2023 zijn vier speerpunten benoemd. Per thema wordt een ambtelijke werkgroep (verdeling capaciteit) ingericht met de opdracht om met een uitwerking/voorstel te komen.
	Informatiedeling en kennisuitwisseling stedelijke cultuurregio's (We the North en regio Zwolle).
Cultuurnota's	Betrokkenheid gemeenten bij uitwerking nieuwe cultuurnota provincie. Delen en uitwisseling lokale cultuurnota's.
Culturele gemeente	Afspraken met de provincie over culturele gemeente. In 2023-2024 De Wolden, in 2025-2026 Noordenveld.
Van Gogh Drenthe	In 2023 start het van Gogh jaar. Afstemming en informatiedeling via de portefeuille O&C en het ambtelijk overleg Cultuur.
Cultuur, kunst en kunstenaars	
Amateurkunst	Uitvoering plan herstelsteungelden door K&C waar afspraken over worden gemaakt met gemeenten. Daarnaast: volgen landelijke ontwikkeling van het Nationaal Akkoord Amateurkunsten en in beeld brengen wat dit betekent voor de regio Drenthe. Afspraken regionale partners en proactieve input landelijke overleggen hierover.
Fair Practice	Bewustwording, informatievoorziening, verkenning mogelijkheden voor gemeenten/provincie en uitwerken stappenplan.
Drentse musea	Wanneer nodig: verbinding en afstemming platform Drentse musea.
Poppunt Drenthe	Informatiedeling en wanneer nodig afstemming via VDG.
Cultuur en onderwijs	
Cultuureducatie met kwaliteit	Uitvoering projectplan CMk3 Drenthe 2021-2024. Gezamenlijk optrekken en uitwisseling in opstellen lokale convenanten. Dit thema wordt de tweede helft van 2023 opgepakt.
Talentontwikkeling	Uitvoering alliantie met De Wolden als trekker (invulling trekkersrol). Kennisuitwisseling en mogelijke afspraken regionale partijen.
Meer muziek in de klas	Muziekakkoord Drenthe (t/m 2024): informatiedeling en afstemming via VDG.
Cultuur als middel	
Cultuur en sociaal domein	Verbinding sociaal domein. Kennisuitwisseling, delen lokale aanpakken en ervaringen, in beeld brengen Drentse kaart. Uitwerking voorstel wat dit vraagt aan regionale samenwerking/afstemming, aan een gezamenlijke aanpak en aan werkafspraken (tussen gemeenten en met regionale partners).
Bibliotheken	
Inzet Biblionet	Uitvoering Drentse innovatieagenda 2021-2024 door Biblionet / jaarlijkse spreidingsmonitor: afstemming via VDG. Jaarlijkse bespreking en input ophalen projectenplanning.
Zorgplicht gemeenten	Per 2023 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de financiering van de IDO's, per 2025 hebben gemeenten een zorgplicht. Kennisuitwisseling, delen lokale aanpakken en ervaringen, afspraken regionale partners (Biblionet).

Lokale omroepen	
	In 2025 gaat een nieuw lokaal omroepbestel van start (financiering loopt dan niet meer via gemeenten). Volgen landelijke ontwikkelingen en bespreking in VDG-verband.
Gelijke Kansen	
Gelijke Kansen Agenda Drenthe	Vervolgstappen en uitvoering gelijke kansen agenda Drenthe, n.a.v. behoeften gemeenten + aanvraag landelijke middelen ministerie. Kennisdeling en uitwisseling ervaringen lokale gelijke kansen allianties.
Project Kansen4Kinderen	Lokale borging (n.a.v. project sociale agenda provincie). Uitwisseling lokale aanpak/ervaringen/resultaten.
Samenwerking onderwijs	Afstemming met het onderwijs op regionaal niveau vindt plaats in de regiegroep Drents Onderwijskwaliteit. Lokale afspraken gebeuren in de LEA-overleggen. Uitwisseling aanpak/ervaringen.
Organisatiestructuur	Structurele inrichting en borging VDG-overleg onderwijs. Op basis van de inhoud afspraken maken over een passende organisatie- en overlegstructuur voor het domein onderwijs en het thema gelijke kansen. Afspraken maken hoe de verschillende overleggen (VDG-portefeuille, regiegroep Drentse Onderwijskwaliteit, Stuurgroep Onderwijs en Krimp) zich tot elkaar verhouden en op welke manier de afstemming met het onderwijsveld plaatsvindt.
Onderwijs	
Onderwijs en Jeugd	Kennisdeling, uitwisseling wanneer wenselijk
Huisvesting	Kennisdeling, uitwisseling wanneer wenselijk
Drentse onderwijsmonitor	Opdrachtgeverschap door provincie/VDG. Jaarlijkse uitvoering van de onderwijsmonitor (instemming offerte via PHO) en organisatie onderwijsdag. Aandachtspunt: handelingsperspectief gemeenten/onderwijs.

Portefeuille Sport

Sport en bewegen binnen Gezondheid en Preventie	
Programma Drenthe, Samen Gezond in Beweging	Vanuit het programma Drenthe, Samen Gezond in Beweging wordt gefocust op vier thema's: Gezond gewicht, verantwoord middelengebruik, een leven lang bewegen en mentale gezondheid. Vertegenwoordiging van zowel de portefeuille Sport als de portefeuille G&W is vertegenwoordigd in de integrale themagroep Preventie - Drenthe, Samen Gezond in Beweging. Er zijn vier expertgroepen ingericht en afspraken gemaakt over bestuurlijk en ambtelijk trekkerschap van deze expertgroepen. Rondom de vier thema's worden de doelen, resultaten en gezamenlijke inzet uitgewerkt (onderdeel programmaplan).
Opdrachtgeverschap regionale programma's	Gemeenten en provincie subsidiëren gezamenlijk het programma Drenthe Beweegt en Drenthe Gezond. Beide programma's vallen onder het hoofdprogramma Drenthe, Samen Gezond in Beweging. Afstemming en afspraken vinden plaats in de VDG-portefeuille Sport. De aanvragen worden jaarlijks gebundeld door het VDG-bureau aan gemeenten verzonden.

Gezond en Actief Leven Akkoord	Verbinding regionale inzet op sport en bewegen in het op te stellen regioplan en in te richten preventieketens. Verbinding en uitwisseling lokale GALA-plannen.
Lokale sport- en preventieakkoorden	Kennisdeling/uitwisseling inzet en ervaringen lokale sport en preventieakkoorden en verbinding regionale inzet.
Monitoring	Drentse sportmonitor en monitor Drenthe, Samen Gezond in Beweging.
Leefstijl	
Inzet buursportcoaches	Uitwisseling lokale inzet, regionale verbinding via Drenthe Beweegt.
Inclusie	Ontwikkelingen: sporthulpmiddelen uitleen service Drenthe, pilot veilige kleedkamer. Inzet SportDrenthe.
Kinderen	Schoolpleinrevolutie, dynamische schooldag, jeugdsportfonds, inzet Drenthe Beweegt / SportDrenthe en lokale interventies.
Ouderen	inzet Drenthe Beweegt / SportDrenthe en lokale interventies.
Verenigingsleven	
Verenigingsondersteuning, vitale clubs	Inzet Drenthe Beweegt / SportDrenthe.
Verduurzaming	Inzet Sportdrenthe. Uitvoering Drenthe Sport Duurzaam.
Cursusaanbod	Bundeling cursusaanbod (sportclub Drenthe).
Infrastructuur	
Beweegvriendelijke buitenruimte	Inzet DB/SportDrenthe, kennislab BIOR Noord, uitwisseling lokale ontwikkelingen en ervaringen.
Bovenregionale accommodaties	Inzet SportDrenthe. Wanneer nodig regionale afstemming, kennisdeling en uitwisseling lokaal (herijking) accommodatiebeleid.
Organisatie en financiering sport	Volgen en input landelijke ontwikkeling organisatie en financiering sport (VNG-expertiseteam Toekomst Sportbeleid).
Sportregio	
Sharing European Sport Expertise	Europees netwerk: internationale kennisuitwisseling regio's waaronder Drenthe. Start in 2023.
Bovenlokale evenementen	Evenementen zijn inzichtelijk in een Drentse evenementenkalender, inzet SportDrenthe (K&S Events).
EK Wielrennen 2023	Gezamenlijke organisatie provincie/gemeenten. Informatiedeling, regionale afstemming gemeenten via VDG Sport.

Nationale Sportweek	Jaarlijkse afstemming over gezamenlijke inzet en mogelijke invulling/aansluiting bij host cityschap. In 2023 zijn de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn host city. Vanuit de buurtsportcoaches wordt jaarlijks een voorstel uitgewerkt voor de regionale verbinding. Coördinatie door Drenthe Beweegt.
Sportgala Drenthe	Afspraken subsidie en invulling jaarlijks sportgala via VDG Sport.
Talentontwikkeling en topsport	Afstemming en inzet Topsport Noord.

Portefeuille Participatie, Schulden en Integratie

Bestaanszekerheid en voorkomen armoede/schulden	
Invulling PHO PSI	Delen goede voorbeelden/lokale aanpakken en inzet lijn VNG-cie PSI.
Visie bestaanszekerheid	Volgen ontwikkeling VNG: uitwerking visie bestaanszekerheid
Regionale samenwerking	Regionale afstemming over inzet en samenwerking in de VDG-kerngroep armoede/schulden (vertegenwoordiging VNG, provincie, VDG, gemeenten, Alliantie van Kracht, CMO STAMM).
Preventie	Kennisdeling en uitwisseling
Vroegsignalering	Kennisdeling en uitwisseling. Delen ervaringen en leerpunten n.a.v. wetswijziging Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) per 2021. Met deze wijziging is vroegsignalering op basis van signalen door derden een wettelijke taak voor gemeenten geworden. Benutten ingericht leernetwerk vroegsignalering Schulden Groningen/Drenthe.
Inrichting schuldhulpverlening	Kennisdeling en uitwisseling. 2023: volgen ontwikkelingen Gemeentelijke Kredietbank.
Minimavoorzieningen	Kennisdeling en uitwisseling. Verkenning gezamenlijke aanpak
Energiearmoede	Uitwerking programma energiearmoede (domein-overstijgend). 2023: ophalen bestuurlijke opdracht en uitwerking programma. Uitwisseling en waar mogelijk gezamenlijk optrekken in aanpak energiearmoede en energietoeslag.
Beschermingsbewind	Kennisdeling en uitwisseling. Waar mogelijk gezamenlijk optrekken. Volgen pilot Emmen met de E-aanpak.
Maatwerk	Kennisdeling en uitwisseling, delen lokale aanpakken
Kinderarmoede	Kennisdeling en uitwisseling
Ervaringsdeskundigheid	Delen inzet en leerervaringen project Werken met ervaring (sociale agenda provincie). Kennisdeling en uitwisseling lokale inzet.
Participatie en arbeidsmarkt	
Regionale ontwikkelingen	Ontwikkelingen participatiewet, nieuw beschut, uitbreiding infrastructuur. Geen ambtelijke afstemming in VDG-verband.

Inburgering

Ambtelijk niet via VDG

Portefeuille Economische Zaken en Industrie

Bedrijventerreinen

Programmeringsafspraken	Regionale afspraken maken over programmering, een ruimtelijk bod doen
Toekomstbestendigheid en verduurzaming	Vervolg op onderzoek van STEC en meenemen in programmeringsafspraken

Regionale economie

Economische subregio's	Kennisdelen en uitwisselingen.
Provinciale economisch beleid	Afstemming en toetsing provinciaal beleid Economische Koers Drenthe, koers loopt tot en met 2023.
Digitale economie	Afstemming en toetsing provinciaal en gemeentelijk beleid in de digitaliseringsagenda van de provincie Drenthe.
Impact ondernemen	Afstemming en toetsing provinciaal en gemeentelijk beleid.
Groene en circulaire economie	Afstemming en toetsing provinciaal beleid in de groene economische agenda.
Gezondheidseconomie	Afstemming en toetsing provinciaal en gemeentelijk beleid.
Ik Ben Drents Ondernemer	Afstemmen inzet IBDO, kennisdelen en uitwisselen.
Agrarische sector	Inspiratie, kennisdelen en uitwisselen.
Circulaire economie	Inspiratie, kennisdelen en uitwisselen.
Vitale binnensteden en dorpskernen	Binnenstadfonds.

Portefeuille Financiën

Gemeentefonds

Herijking	Kennisdelen en uitwisselen over herijking gemeentefonds.
Omvang	Kennisdelen en uitwisselen over omvang van het gemeentefonds.
Circulaires	Kennisdelen en uitwisselen over circulaires.

Actuele ontwikkelingen	Kennisdelen en uitwisselen over actuele ontwikkelingen gemeentefonds.
Financiële verhoudingen	
Actuele ontwikkelingen	Kennisdelen en uitwisselen over actuele ontwikkelingen van financiële verhoudingen.
Inzet VNG	Kennisdelen en uitwisselen over de inzet van VNG in financiële onderhandelingen.
Belangenbehartiging	Afstemmen, kennisdelen en uitwisselen van Drentse belangen.
Gemeentelijke begrotingen	
Beleidsontwikkelingen	Afstemmen, kennisdelen en uitwisselen over de invloed van beleidsontwikkelingen op gemeentelijke begrotingen.
Actuele situatie	Afstemmen, kennisdelen en uitwisselen over actuele situatie van gemeentebegrotingen.
Provinciaal toezicht	
Toezichtskader	Afstemmen, kennisdelen en uitwisselen over ontwikkelingen toezichtskader.

VDG Algemeen Bestuur

Algemeen	
Verenigingsbestuur	Het besturen van de vereniging in brede zin van het woord. Besluiten over inhoudelijke, organisatorische en financiële koers van de vereniging.
Samenwerkingsagenda	Monitoren en bespreken en eventueel bijsturen op de voortgang van de Samenwerkingsagenda VDG. Daarnaast verantwoordelijk voor de VDG brede thema's.
Integrale afstemming portefeuilles	Voorzitters van de portefeuilles koppelen voortgang en actualiteit vanuit de portefeuilles terug en spreken desgewenst over integraliteit over de portefeuilles heen.
Interbestuurlijke en regionale samenwerking	Het doorontwikkelen en bevorderen van interbestuurlijke en regionale samenwerking.
Bestuurlijke en democratische vernieuwing	In beeld houden van bestuurlijke en democratische ontwikkelingen.
VNG aangelegenheden	Bespreken VNG actualiteiten, strategie en beleid. Contact onderhouden en afstemming met directie en bestuur VNG, VNG bestuurs- en commissieleden
Afstemming actuele zaken	Afstemming over voorkomende actuele kwesties die vragen om een regionale eenduidige aanpak of afstemming daarover waarvoor niet een portefeuillehoudersoverleg is. Voorbeelden zijn paasvuren, gevolgen corona etc.
Samenwerking provincie	Afstemming programma Kwaliteit Openbaar bestuur en interbestuurlijk toezicht. Actualiteiten vanuit het provinciale bestuur.

Samenwerking waterschappen	Afstemming over samenwerking met waterschappen en ontwikkelingen in interbestuurlijke samenwerking. Actualiteiten vanuit het waterschapsbestuur.
----------------------------	--

Reguliere taken VDG-bureau

Vergadercycli
Opstellen en afstemmen vergaderplanningen.
Organiseren en faciliteren bestuursvergaderingen.
Advisering Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur.
Organiseren en faciliteren vergaderingen van portefeuillehoudersoverleggen en ambtelijke overleggen, inclusief voorbereiding.
Financiën
Opstellen jaarrekening
Opstellen begroting
Administratie en boekhouding
Bijeenkomsten
Organiseren jaarcongres
Organiseren algemene ledenvergadering VDG
Organiseren kenniscafés
Provinciale afdeling VNG
Vorbereiding algemene ledenvergadering VNG.
Vorbereiding buitengewone algemene ledenvergadering VNG.
Deelname secretarissenoverleg, waarbij de alle secretarissen van de provinciale afdelingen elkaar treffen.
Deelname agendacommissie secretarissenoverleg.
Vorbereiding voorzittersoverleg.
Adviesfunctie vacatures VNG-commissies.
Contact onderhouden met commissiesecretarissen VNG.
Faciliteren en organiseren VNG-bijeenkomsten.
Informatieverzameling en -deling van VNG naar VDG en vice versa. De VDG deelt de informatie verder met de leden.
Servicebureau

Contractbeheer, subsidie, administratie, financiën en besluitvorming Drentse Onderwijsmonitor.

Contractbeheer, subsidie, administratie, financiën en besluitvorming Drents Zorglandschap.

Contractbeheer, subsidie, administratie, financiën en besluitvorming Hart Veilig Drenthe.

Contractbeheer, subsidie, administratie, financiën en besluitvorming Flexteam Warmte.

Archief

Onderhoud en beheer van het archief van de VDG.

Netwerkopbouw en -beheer

Vertegenwoordiging van Drentse gemeenten in het landelijke netwerk.

Communicatie

Onderhoud en beheer van de website.

Persberichten opstellen en verspreiden.

Over de VDG

De Vereniging van Drentse Gemeenten is een provinciale afdeling van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Binnen de vereniging ontmoeten de twaalf Drentse gemeenten elkaar, delen ze kennis, maken ze afspraken, werken ze samen en zoeken ze de verbinding met partners en andere overheden. De VDG werkt vanuit deze Samenwerkingsagenda waarbij de belangen van ruim 500.000 inwoners centraal staan.

Deze agenda kwam tot stand in samenwerking met Toke Slaman Advies.

Over Toke Slaman

Vanuit een gelijkwaardige dialoog vertrouw ik op alles wat aanwezig is. Ik ben er voor regionale samenwerkingen die zoeken naar sociaal-maatschappelijke oplossingen. Met groot plezier evalueerde ik de strategische agenda 2018-2022 van de VDG en adviseerde over voorliggende samenwerkingsagenda. Opdat het vruchtbare jaren van samenwerking mogen zijn. Contact: mail@tokeslaman.nl.

Deze agenda kwam tot stand met medewerking van en met dank aan:

De bestuurlijke stuurgroep:

Eric van Oosterhout (burgemeester Emmen)
Jetta Klijnsma (commissaris van de Koning Drenthe)
Jan Broekema (wethouder Assen)
Beatrijs de Vries (gemeentesecretaris Coevorden)

De ambtelijke werkgroep:

Martin Nanninga (ambtelijk secretaris en directeur VDG)
Sanne Meijerink (procesregisseur VDG)
François Kloosterhuis (strateeg gemeente Assen)
Mariëlle van den Handel (directiesecretaris gemeente Coevorden)
Marieke de Vries (strateeg gemeente Emmen)
Marjon van der Stok (adviseur bestuurszaken provincie Drenthe)
Karin van Halen (secretaresse VDG)

